

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA
KRISTOVA SMRT
A VZKŘÍŠENÍ

- 8 Rozhovor s krajanem Miloslavem Jančíkem – A. Rozbořilová
- 11 Kříž a vzkříšení patří k sobě – K. Šimr
- 23 Žijeme v jedné církvi: Západočeský seniorát – A. Rozbořilová
- 27 Členství v církvi – od tradice k záhubě? – A. Csukás

POZVÁNKA

30 let prvního fairtrade v ČR 1994 - 2024

KDY

V sobotu 21. září 2024 od 14.00 hodin

KDE

FS ČCE Korunní 1440/60, Praha 2 - Královské Vinohrady

PROGRAM

**Vystoupí skupina Nsango Malamu
- duchovní hudba z Konga a Angoly**

Pohled do začátků - Věra Lukášová a Jaromír Dus

Současnost - Magdalena a Tomáš Jelínkovi

Spolupracující sbory

**jejich zástupci a naši fairtradoví kolegové a kolegyně
jak "to" začalo u nás ve sboru.**

**Vzpomínka některé dobrovolnice na obchůdkové začátky
a představení současných dobrovolnic**

**Píseň na závěr a pozvání do obchůdku
a do sálu v prvním patře k občerstvení a k rozhovorům**

„Nedávej rybu, nauč ryby lovit...“

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *D. Havirová*
- 8** Rozhovor s krajanem Miloslavem Jančíkem – *A. Rozbořilová*
- 11** Kříž a vzkříšení patří k sobě – *K. Šímr*
- 13** Vykoupení v Pánovi prstenů – *B. Kučera*
- 15** Kristus je má síla i spasení – *J. Hofmanová*
- 17** Otázka na tělo – *A. Rozbořilová*

MOJE CÍRKEV

- 23** Až na dřeň – *A. Rozbořilová*
- 26** Ohlédnutí za jarním vzdělávacím kurzem – *E. Budzáková*
- 27** Členství v církvi – od tradice k záhubě? – *A. Csukás*
- 29** Jak dnes čteme Bibli? – *J. Vrajová*
- 31** Vzpomínka na Martu Kosáčkovou – *J. Hála*

DIAKONIE

- 33** Sami to nezvládneme – *A. Šůra*
- 35** Domov Pomněnka slavnostně otvírá – *A. Rozbořilová*

SLOVO

- 38** Máme jenom jeden svět – *E. Novotná*
- 41** Český bratr slaví století existence – *A. Rozbořilová*
- 42** Dobře prostřený stůl – *O. Macek*
- 45** Pietní akt připomněl oběti romského holokaustu – *A. Rozbořilová*
- 46** Člověk nezápasí nikdy sám – *J. Bureš*
- 47** Slova rozpuštěná mezi dávkami – *O. Macek*
- 49** Poslední slovo – *A. Pokorná*

ÚVODNÍK

Malé Velikonoce

Na září jsme si pro vás (tak trochu neintuitivně) připravili „velikonoční“ téma Kristovy smrti a vzkříšení. Načasování má své opodstatnění – v rámci celoročního cyklu se totiž posouváme směrem od jednotlivých věroučných pojmů k eschatologii. Myslím, že dramaturgicky toto téma ob stojí i v rámci liturgického roku. Takové „malé Velikonoce“ totiž slavíme každý týden – v neděli. A Kristovo vítězství nad hříchem i smrtí si připomínáme také při každé svátosti, ať už je to křest či večeře Páně. Kromě toho je Kristova vykupitelská oběť samotné jádro křesťanské zvěsti, na kterou, myslím, není pozdě nikdy. Jak jsem předslala, na téma naší, lidské, smrti, ještě přijde řada později. V tomto čísle se chceme soustředit na ono tajemství smrti a vzkříšení Božího syna, které je jedním z těžišť křesťanství. Věříme, že Kristus byl ukřižován a zemřel, ale povstal z mrtvých – jako to vyznáváme např. v Apoštolském vyznání víry. Z principu jsou však od sebe roviny Kristovy i naší smrti těžko oddělitelné. Vždyť Pán Ježíš se vydal na smrt kvůli nám! Boží syn se stal člověkem. Zranitelným, trpícím, smrtelným. A na konec právě rukou lidí umírá neobyčejně krutou a bolestivou smrtí. Ale tím to nekončí. Kristus je totiž stále Božím synem, který je mocnější než smrt.

To, že Pán Ježíš nad smrtí zvítězil, neznamená, že se jí vyhneme. Stále jsme smrtelní. Ale smíme mít naději, že smrt není úplný konec. Že se po životě nepropadneme do nicoty, ale setkáme se ve věčnosti s milujícím živým Pánem. A taky se nemusíme umírání tolik bát. Kristus je totiž naším ujištěním o tom, že i v něčem tak hroživém, jako je umírání, tu s námi někdo je. Někdo, komu na nás záleží a kdo sám smrtí už prošel. „I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsi ty.“ (Ž 23,4)

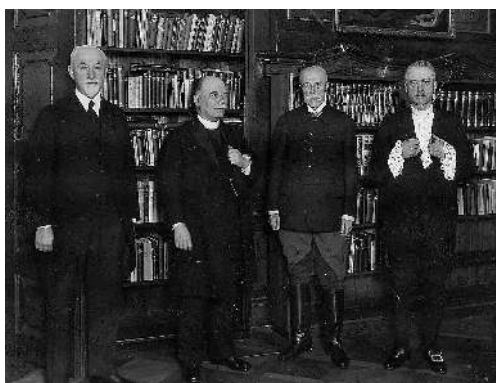
Adéla Rozbořilová

Církevní fotogalerie nově nabízí tisíce historických snímků

Od svého založení v roce 2022 shromáždila centrální evangelická fotogalerie tisíce fotografií z posledních let. V archivu byly zpřístupněny fotky od roku 2009. Kromě toho neustále přibývají aktuální snímky ze současnosti.

Nyní se digitální církevní fotogalerie rozrůstá o velké množství archivních snímků, a to zejména díky péči pracovníků Ústředního archivu ČCE, kteří archivní fotografie zpracovali a zdigitalizovali. Po desítkách hodin skenování, popisování a třídění můžeme nyní zájemcům nabídnout přes 33 000 historických fotografií ze života církve. Nejstarší z nich pocházejí z počátku minulého století, návštěvníci tu ale samozřejmě najdou i snímky z nedávnější minulosti.

Vzniká tak unikátní databáze snímků, které zachycují významné postavy i dějinné události Českobratrské církve evangelické (ČCE). Jedná se o cenné záběry kostelů a budov, církevních se-

tkání, dokumentů i akcí. Mnohé ze zobrazených lokalit a staveb přitom časem doznaly velkých změn, případně úplně zanikly. Dokumentární hodnota souboru je tedy značná.

„Digitální fotogalerie je momentálně největší databází evangelických fotografií. Plánujeme ji však i nadále doplňovat a zpřesňovat. Pokud byste se s námi chtěli podělit o střípky ze svých sborových či rodinných archivů nebo na fotkách poznáváte dosud neidentifikované lidi či místa, budeme moc rádi, když se s námi spojíte,“ uvedl vedoucí tajemník ÚCK Martin Balcar.

Své tipy můžete posílat na adresu archiv@e-cirkev.cz. Kompletní, průběžně aktualizovanou fotogalerii naleznete na známé adrese <http://fotky.e-cirkev.cz>.

ARo, foto: Ústřední archiv ČCE

Modlitba za domov připomene naději

Ekumenická rada církví ve spolupráci s církvemi a dalšími partnery připravuje již 18. ročník Modlitby za domov. Hlavním cílem Modlitby za domov je připomenout v den státního svátku 28. října vznik samostatného československého státu Slavnostní bohoslužbou za přítomnosti vrcholných zástupců církví a státu v přímém přenosu České televize. Tématem letošního ročníku je Naděje.

Do Modlitby za domov se budou moci zapojit v rámci výtvarné soutěžní přehlídky také děti a mládež svými výtvarnými pracemi, místní farnosti a sbory vlastními akcemi a všichni lidé dobré vůle svými modlitbami.

Další informace k Modlitbě za domov budou postupně zveřejňovány na webové stránce www.modlitbazadomov.cz.

Zveme vás, abyste se k letošní Modlitbě za domov připojili i Vy.

Aleš Čejka, Ekumenická rada církví v ČR

Veselynivka oslavila výročí založení vesnice

Oslava 112. výročí založení této vesničky proběhla 11. 8. 2024 ve Veselynivce. Setkání uvedla sestra kazatelka Marie Provazníková krátkou bohoslužbou s modlitbou a děkováním za všechny doby, temné, i světlé a radostné. Celkem 11 dospělých a 18 dětí se sešlo na dětském hřišti. Oslava dospělých probíhala ve vzpomínkách. A bylo na co vzpomínat. Děti si hrály na hřišti, běhaly a smály se. Čekaly také pohoštění – „suhariky“, zmrzlinu s bonbony, sušenky. „Máme za co děkovat Pánu Bohu a naší synodní radě, všem občanům Česka za pomoc a podporu vždycky, ale zejména i dnes, v takové těžké době, kterou prožívá Ukrajina a celý svět... Milí čtenáři Českého bratra, modleme se za mír na zemi,“ vzkázala sestra Provazníková.

Pozdrav z naší církve ukrajinským krajanům zaslal farář Petr Brodský. „Milovaní Veselynivští, sestry a bratři! Přijměte pozdravení v den, kdy vzpomínáte 112. výročí založení své vesnice. Podobně jako kdysi Izraelci, i vaši otcové a matky se vydali na dalekou cestu, a jejich cílem se stalo „vaše selo“! Prožívali, a i vy prožíváte, mnohé těžké chvíle. Zvláště v době napadení Ruskem je nutné si připomínat, že Hospodin i v těchto zlých časech je přítomen, a tak my všichni prosíme, aby žehnal obzvláště těm, kteří statečně brání vaši zem,“ uvedl.

Veselynivka je česká evangelická obec v Oděské oblasti na Ukrajině. Je jednou z posledních osad, kterou založili potomci pobělohorských exulantů, a to na pronajaté půdě pana Sirotinského v tehdejší Chersonské gubernii 14. února 1912. Název obce se často změnil. Prvotní název zněl Sirotinka, následovaly Čechoslavie (1923–1930), Chutor Čechy (1930–1940), znovu Sirotinka (1940–1950) a od roku 1950 Veselynivka.

ARo

TÉMA: KRISTOVA SMRT A VZKŘÍŠENÍ

sobota
mlčení po velkém pátku

sobota
smrti a prázdnoty

sobota
hrana mezi peklem a nebem

já vím že ty ses Ježíši
vzbudil do neděle

pomoz mi věřit
že i moje sobota

není beznadějná
ale bílá

*modlitba **Lenky Ridzoňové,**
kresba: Sára Konvalinková*

Obohacující naděje

V životě procházíme různými vývojovými obdobími, náš pohled na svět se mění společně s tím, jakými životními zkušenostmi jsme obohaceni. Tyto zkušenosti nás mění a formují naše smýšlení. V poslední době mě zaujalo, že k tomu, aby děti vnímaly smrt velmi rozdílně, stačí nevelký věkový rozdíl. Od určitého věku si naplno uvědomíme její definitivnost a univerzálnost. Se smrtí se nedá vyjednávat, nedá se podplatit, nedá se jí vyhnout, každý z nás se s ní střetne. Boží slovo vnímá smrt jako odplatu za hřích, za lidskou touhu zařít si vlastní život bez Boha. Lidská touha být sám sobě pánem přinesla v dějinách mnoho bolesti, utrpení a smrti.

Na druhou stranu je třeba podotknout, že se nám podařilo i mnoho dobrého. Snaha bojovat se smrtí se především v medicíně stala ohromným hnacím motorem, který přinesl mimořádné výsledky. Dnes dokážeme vytrhnout ze spárů smrti mnohé z těch, kteří by ještě před pár desetiletími předčasně zemřeli. Ale definitivní moc smrti zlomit nedokážeme. Smrt zůstává realitou každého člověka. A právě v tom se ukázala jedinečná síla Boží lásky, že sám Bůh sestoupil na zem, aby se stal člověkem a setkal se s námi v každé bolesti, a dokonce i ve smrti. Smrt Ježíše Krista byla nastavením zrcadla lidskému hříchu. Nebyla to pokojná, přirozená smrt v požehnaném věku, jako si to často přejeme pro ty, které milujeme, i sami pro sebe. Byla to násilná, brutální smrt, která naplno odhalila, jakého dna a nevýslovné zloby je lidstvo schopné. Boží Syn se vydal lidem do rukou navzdory tomu, že věděl, kam to povede. Cesta na kříž zůstává navždy mementem lidské bestialnosti.

Pán Ježíš vstoupil do lidských dějin právě proto, aby změnil úděl lidstva. Bůh nechtěl, aby smrt ve světě vládla a měla poslední slovo. Kříž

je obrazem toho, kam lidstvo z vlastní vůle dospělo. Nejtragičtějším faktem kříže je skutečnost, že iniciativa zabít nevinného vzešla od těch, kteří měli být znalci Božího slova a jeho vůle. Boží láska však staví hráz lidské zlobě a samospravedlnosti. Boží Syn bere všechnu tíhu na sebe a umírá, a to je zároveň jediná cesta, jak porazit smrt a zlo. Boží Syn láme moc smrti a přináší nový život. On přináší život ve zcela nové kvalitě a nabízí nám ho z lásky, naprosto zdarma. Svým vítězstvím nad smrtí přináší naději, že smrt jednou nebude panovat ani nad námi. Je to nesmírně obohacující naděje, obzvláště pokud nás do věčnosti předešel někdo, koho jsme milovali.

Ježíš svojí smrtí a vzkříšením mění tečku na konci našeho života za dvojtečku, která je znamením nového, věčného života. Nechejme se pozvat na cestu naděje, která vede do věčnosti s naším milujícím Pánem, jenž vydal sám sebe, aby porazil smrt a daroval nám novou budoucnost.

Daniela Havírová, přeloženo ze slovenštiny,

foto: pexels.com

Válka nás naučila žít přítomností

Jaký je život s raketami nad hlavou

Miloslav Jančík pochází z ukrajinské Bohemky, ale žije v nedalekém Per-vomajsku. Manželka je předsedkyní spolku Nová Bohemka, jeho strýc Josef Jančík byl kazatelem. Místní křesťanské společenství nemá svého kazatele, a tak se bratr Jančík rozhodl, že zkusí pobožnost připravit sám. Od té doby připravuje bohoslužebné setkání každý měsíc. Jako vystudovaný ekonom pracoval na vedoucí pozici jedné z bank, nyní je v důchodu. Tak jako milionům Ukrajinců obrátili události po 24. únoru 2022 naruby život i jemu. Díky svému synovi, který žije v Praze, však může aspoň načas před válkou ujet do bezpečí. Nad jeho městem totiž létají ruské rakety, které míří na Kyjev. Jaký je život v jejich stínu a může v takové životní situaci pomoci víra?

Pocházíte z regionu, kam ze své domoviny utekli po Bílé hoře čeští evangelíci. Vy sám se k evangelické víře taktéž hlásíte. Je ve vaší generaci dědictví českých exulantů nějak znát?

Moji rodiče věřili v Boha, k víře je vedli jejich rodiče. Mě k tomu vést nemohli, protože v té době byla Ukrajina součástí Sovětského svazu. Církevní život byl zakázaný. Režim padl až v roce 1991. Ale z dětství si pamatuju, že rodiče si večer před spaním klekali a modlili se. Rodiče jsou i konfirmovaní, chodili do náboženství. Já jsem se o církev začal zajímat až v 90. letech, kdy už to bylo možné.

Jak prožíváte svoji víru v každodennosti? Čtete si doma z Bible? Máte nějaké modlitební zvyklosti?

Mě k tomu nikdo nevedl, k víře jsem přišel sám až později. Všechno jsme se u nás v Bohemce, odkud pocházím, naučili sami. Každé ráno, než vstanu, se pomodlím. A zase večer, než jdu spát. Děkuju Pánu Bohu za další prožitý den, za své děti, vnoučata a tak dále. Jsem vděčný Česko-bratrské církvi evangelické, která nás podpořila. Dostali jsme mnoho knih. Každý rok dostáváme Evangelický kalendář, který si čteme. Náš syn je i konfirmovaný, protože v době, kdy se narodil, už v Bohemce církev působila.

Miloslav Jančík

Máte nějaký oblíbený biblický verš nebo pasáž a proč?

Nepamatuju si, jak to tam přesně je, ale mám rád pasáže o tom, že pravda a láska zvítězí. Později něco podobného řekl i Václav Havel („Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávisť.“) Taky mám rád: „A poznáte pravdu, a pravda vás vysvobodí.“ (J 8,32)

Je pro vás důležitější spíš osobní, niterná zbožnost, nebo prožívání víry ve společenství?

Jednou měsíčně připravuju bohoslužby. Jsem rád, že můžu pro naše společenství něco nachystat, i když to dá trochu práce. Vybrat téma, prvně je sám nějak pochopit a potom to vyložit lidem tak, aby to pochopili i oni. Pomáhá mi s tím i neteř Světlana, která je vystudovaná učitelka.

Kázete v češtině?

Ano. Ve shromáždění se všichni snažíme mluvit česky. Lidi to mají rádi, těší se, až zase češtinu uslyší. My s manželkou teď mluvíme trochu líp, protože každý rok travíme několik měsíců u syna v Praze. Starší vnuk už chodí do školy, takže nás taky poučuje.

Jak daleko je to od vás na frontu? Způsobila u vás válka nějaké bezprostřední škody?

Nejbližší fronta je od nás kolem Chersonu, což je asi 150 km. Ale na začátku války se Rusové dostali až k Vozněsensku, což je od nás 80 km. Trvalo to asi dva dny. Kam měli namířeno, nevíme. Možná do Oděsy, možná k jaderné elektrárně u Južnoukrajinska. Všechny je tehdy pobili a další útok už nebyl, ale tehdy byli Rusové k nám nejbliž. O našem městě Rusové dobře vědí, protože v Pervomajsku bylo uloženo 96 jaderných raket. Máme tu i muzeum, kde si člověk může prohlédnout, jaká je to strašná věc. Na místo, kde se rakety skladovaly, shodili bomby, ale nic netrefili. Taky shazovali bomby na sklad medikamentů, ale netrefili ho.

Bombardují vás?

Oni ty rakety odněkud střílejí, možná z Krymu, a prostě k nám doletí. Všechno směřují na Kyjev, ale letí to přes nás. Většinou míří nad řeku, aby střely nebyly tak hlučné a systém vzdušné obrany je neodhalil. Ale když rakety sestřelí, občas dopadnou i u nás. Jedna dopadla dokonce přímo za městem, ale nic se nestalo, jen shořel kousek pole.

Takže se musíte schovávat v krytech...

To ano. Nikdy nevíme, kam sestřelená raketa dopadne... A občas nám vypínají elektrinu. Ale to se dá přežít.

při bohoslužebném shromáždění

Předpokládám, že život ve válečném stavu člověka změní, i když není v bezprostředním nebezpečí. Změní se mu třeba žebříček hodnot. Jak se válka promítla do vašeho života?

Válka nás naučila, že je třeba žít přítomností, nechat nic na potom, protože člověk nikdy neví, co přijde. A taky v nás posílilo vědomí, že máme jeden druhému pomáhat a být k sobě citlivější. Snažíme se podporovat i vojáky, třeba jim sháníme oblečení. Změnil se i pohled na materiální věci. Když byl za komunismu něčeho nedostatek, tak jsme stáli fronty a snažili se zboží sehnat. Ale když budeme muset utíkat před válkou, tak co si s sebou vezmeme? Nic.

Promiňte, jestli jsem netaktní, ale přemýšlím nad tím, jestli existenciální krize může přinést i něco dobrého. ►

**Třeba být příležitostí pro nové
promýšlení duchovních věcí,
prohlubování vztahu s Pánem Bohem
anebo větší vnímavost a vděčnost za
všední věci...**

Jak jsem říkal na začátku – pravda musí zvítězit. A my jsme na straně pravdy a věříme, že bude líp. Ve shromáždění k tomu směřujeme i každou z modliteb.

**Na Ukrajině je zavedena branná
povinnost. Nemáte strach, že vy anebo
někdo z vašich blízkých bude muset
narukovat?**

Mě už to kvůli věku nepotká, ale příbuzné a kamarády může. Je to státní povinnost. Z Bohemky je na frontě už přes 20 lidí. Taký hodně známých z Pervomajsku. Je to strašné. Máme o ně strach. Nevíme, co je potká. Jediné, co víme, je, že jdou na smrt.

Jste s nimi nějak v kontaktu?

Na začátku války jsem každé ráno psával SMS asi 12 lidem a dostával od nich odpovědi typu „děkujeme, přežili jsme noc“. Taký se za ně modlíme a myslíme na ně. Nic s tím nenaděláme. Někdo naši zemi bránit musí.

**Ruská agrese na Ukrajině trvá už přes
dva roky. Co vás drží v naději, že
Ukrajina nepřítel porazí a válka skončí?**

Jednak věřím, že pravda musí vyhrát, jak jsem už řekl. A taký v tom nejsme sami. Podporuje nás celý demokratický svět. Zlo má být poraženo. Ale že to nejde tak rychle, jak bychom si přáli, s tím nic nenaděláme. Musíme vydržet.

**Jako křesťané vyznáváme, že Kristus za
nás položil život, ale smrt přemohl a byl
vzkříšen. Co Kristova oběť, kterou si
připomínáme nejen o Velikonocích, pro
vás znamená?**

Takovou otázku jsem dostal poprvé. Nikdy jsem se nad tím nezamýšlel. Nejsem takový znalec Bible. Ale zkusil bych to přirovnat k tomu, že

když dnes lidé umírají kvůli válce, aby to dobře dopadlo, tak na ně potom vzpomínáme a připomínáme si je. A podobně i Pán Ježíš byl ukřižován za naše hříchy a my si to stále připomínáme. Nevím, jestli je to oprávněné přirovnání, ale takhle bych to zkusil.

**V duchu evangelia věříme, že smrt
neznamená definitivní konec ani pro nás
samotné. Máme naději, že nás Pán
přijme k sobě. Jak se tato nadějná zvěst
promítá do vašeho života?**

Člověk po smrti žije do takové míry, jak se na něho vzpomíná. Lidé by se měli v životě snažit, aby na ně lidi potom rádi vzpomínali. Já Bibli dokonale neznám, takže se mi těžko na takové věci odpovídá.

**Pomáhá vám příslib věčného života
vyrovnat se se smrtí blízkých – v naději,
že se s nimi jednou znovu setkáte?**

Ztratit blízkého člověka je vždycky velká bolest a trápení. Je třeba čas, aby se s tím člověk vyrovnal.

nal a naučil se bez druhého žít. Všichni víme, že jednou zemřeme. Jestli se dostaneme do nebe, to je otázka, na kterou není jasná odpověď. Ale myslím si, že naši zemřelí blízcí jsou jako andělé a pomáhají nám. Někdy mám pocit, jako by mě někdo brzdil – nechod tam nebo nedělej to. Odkud to je, nevím, ale myslím si, že něco takového je. Jedna paní z našeho sboru, která bydlí v 8. patře, mi říkala, že když začala válka, vyšla večer na balkon a koukala se, že je tolik hvězd, že ani za celý život jich tolik neviděla. Říkala si: „To nás asi všichni ti andělé chrání.“

Odkazem ke Kristově vykupitelské oběti je také večeře Páně – jedna ze svátostí.

Jak probíhá její slavení ve vašem sboru?

Když nemáme faráře, tak nemůžeme vysluhovat večeři Páně. Míváme ji jen tehdy, když je u nás návštěva z Česka. Třeba loni za námi byli bratři Pfann a Vítek, teď nedávno zase Miroslav Pfann, Daniel Ženatý a Pavel Pokorný.

Proměnila válečná zkušenost vaše sborové společenství?

Lidé z našeho sboru chtějí být spolu. Společně se těžkosti lépe zvládají. Modlíme se, probíráme, komu je třeba pomoci.

Část léta jste strávil v Praze u svojí rodiny. S jakým pocitem přejíždíte hranice na Západ? Je to spíše úleva a pocit bezpečí, anebo starost o domov a blízké, kteří zůstali na Ukrajině?

Je to obojí. Na jednu stranu víme, že jedeme do bezpečí, těšíme se na vnoučata. Ale zároveň víme, že na Ukrajině zůstává dcera a vnučka. To nevědomí, co se děje, je horší než tam přímo být.

V souvislosti s tím mě napadá provokativní myšlenka, že se my tady v Česku máme možná tak moc dobře, až z toho duchovně strádáme. Nic nám nechybí, žijeme v bezpečí, tak si vystačíme bez Pána Boha... Nedráždí vás – optikou člověka, jehož země je ve válce – někdy pýcha západního světa?

To ne. Setkávám se s příjemnými lidmi s pochopením pro nás. Jsme rádi, že se máte dobře a nemusíte prožívat válku. Podobnými pocity jste si v Československu prošli v roce 1968. Je každého věc, jestli cítí, že Boha potřebuje.

Kdy nejvíce cítíte Boží blízkost?

Myslím, že Bůh je vždycky s námi.

*připravila Adéla Rozbořilová, foto: ARO, archiv
M. Jančíka*

KRISTOVA OBĚŤ

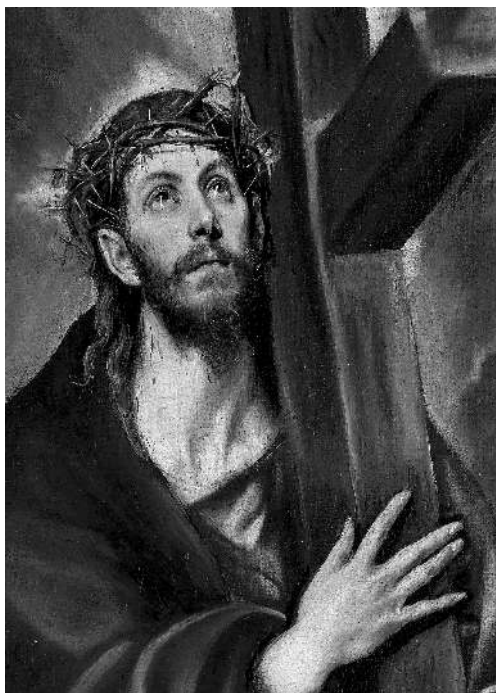
Kříž a vzkříšení patří k sobě

Nechat se ve víře vtáhnout do velikonočního tajemství

V křesťanském chápání je uvažování o významu Kristovy smrti a jeho zmrtvýchvstání neodmyslitelně spojeno s motivem zástupnosti: „Toto jest mé tělo, které se za vás vydává (L 22,19)“. Jako křesťané věříme, že jsme spaseni Kristovou obětí bez našich zásluh.

Není to ale „o nás bez nás“. Evangelijní „za nás“ je třeba chápat spíše jako „pro nás“ než „místo nás“. Velikonoční dění zahrnuje i naše životní příběhy. Vstupujeme do něj tím, že jeho obsah vztahujeme na sebe osobně, jako to činil apoštol Pavel: „Jsem ukřižován spolu s Kristem, nežiji už já, ale žije ve mně Kristus (Ga 2,19–20).“ ►

Nepřipadáme si ale při naslouchání pašijím a velikonočnímu evangeliu jako na horské dráze? Ježíš vítán v Jeruzalémě jako Král zástupy, které vzápětí volají „Ukřižuj!“. Ježíšova poslední večeře ve společenství lásky. Vzápětí opuštěnost a krutost Velkého pátku. A na Velikonoční neděli nečekaná radost vzkříšení? Tolik protikladů! Jak to skloubit? Zkušenost toho, že jsme jednou „nahore“ a jindy „dole“, máme i z běžného života. A také tam se ptáme, zda to všechno nějak souvisí. Když se podíváme na Kristovo utrpení a oslavení, ponížení a povýšení očima Nového zákona, uvidíme mezi nimi napětí, ale také hlubokou jednotu.

El Greco: Kristus nesoucí kříž (1580)

Protiklad i jeden celek

Ano, smrt a vzkříšení jsou protiklady. Tak to běžně prožíváme. A tak to najdeme i v Bibli. Apoštol Petr v den Letnic vyjadřuje ve zkratce Kristův příběh slovy: „...vy jste ho rukou bezbožných přibili na kříž a zabili. Ale Bůh ho vzkřísil; vytrhl jej z bolestí smrti, a smrt ho nemohla udr-

žet ve své moci (Sk 2,23–24).“ Lidské a Boží jednání je zde postaveno do protikladu. V pozadí se rýsuje starozákonní předobraz příběhu Josefova, který prvomučedník Štěpán ve své řeči před radou shrne: „Jakobovi synové žárlili na svého bratra Josefa a prodali ho do Egypta; ale Bůh byl s ním, vysvobodil ho ze všech jeho útrap... (Sk 7,9–10).“ Vůči lidské zlobě se obrací vše přemáhající Boží „ale“.

Velikonoce se však podle Písma učíme vidět také jako jeden celek. Apoštol Pavel napíše v jedné větě, že Ježíš „byl vydán pro naše přestoupení a vzkříšen pro naše ospravedlnění (Ř 4,25)“, a podobně v nejstarší formuli víry vyjadřuje jádro evangelia tím, že „Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem, a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem... (1K 15, 3–4)“. Velký pátek někdy v evangelické tradici působí jako hlavní svátek liturgického roku. Ale bez vzkříšení by nebylo na Kristově smrti co slavit, zbyly by jen oči pro pláč. Hlubokou souvislost velikonočních událostí nám odhaluje především evangelista Jan. Hodinu Ježíšovy smrti chápe jako hodinu oslavení, kříž jako žebřík do nebe, k Otci: „A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě (J 12,32).“ Nemluví zde o nanebevstoupení, ale o vyvýšení na kříž. Ježíš ukřižovaný je ten, kdo nás táhne vzhůru. Kristus, který „se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži“, je tím, kterého „Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno“ (F 2,8–9). Což se zde nedovrší to, co Ježíš kázal a žil, že totiž svou duši nalezne ten, kdo ji ztratí, a že království Boží patří chudým a plačícím?

Skrze kříž ke slávě

Ovšem stejný pohled, spojující kříž a prázdný hrob, nám Jan otevírá i z druhé strany, z perspektivy vzkříšení. Jako apoštol Tomáš ani my nechceme uvěřit jen tak lacině, že láska a život zvítězily nad smrtí a nenávistí. Což nás každý den nepřesvědčuje o opaku? Ale Kristus nás zve, abychom se přesvědčili o jeho vzkříšení tím, že se dotkneme jeho ran. I Vzkříšený má na těle

rány, je to jeho legitimace a obrana proti falešným představám o spáse. Účast na novém životě pro nás v podmínkách tohoto světa ještě neznamená konec bolesti. Ježíš zatím definitivně neodstranil smrt, ačkoli ji už přemohl. Zbavil ji ale jejího ostnu, jejího prokletí, moci poslední instance. Víra proto nevede k zametání nepřijemných skutečností pod koberec a propadání falešnému optimismu, ale spíše k spolunesení břemen. Do velikonoční radosti vrůstáme postupně a vždy znovu, když nám Vzkříšený jako emauzským učedníkům ukazuje bolesti světa v jiné perspektivě, ve světle vzkříšení: „Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a tak vejít do své slávy (L 24,26)?“ Je spíše úsměvem přes slzy: „...umíráme – a hle, jsme naživu; jsme týráni, a přece nejsme vydáni smrti; máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme... (2K 6,9–10)“.

Na Kristův kříž si můžeme sáhnout. Dotýkáme se ho na mnoha místech našeho života a tohoto světa. Pro vzkříšení se nad něj nemáme povznést. V jedné křesťanské písni se zpívá: „Zvítězil nad křížem, kámen odvalil.“ Ale tak to není. Kristus nezmátl nad křížem, ale skrze něj. Vzkříšení není zapomenutím, ale proměněním utrpení. Kristova živoucí přítomnost probleskuje skrze jeho rány. Evangelium o prázdném hrobě je neoddělitelné od slova o kříži.

Setkáváme se s ním ve slyšitelné podobě zvěstování i ve viditelné podobě svátostí: ve křtu, v němž s Kristem umíráme a vstáváme k novému životu, i večeři Páně, v níž je přítomen jako živý ten, který se za nás zcela vydal. Pán byl oslaven a vyvýšen skrze utrpení a smrt. A my se učíme jít ve víře touto cestou za ním.

Karel Šimr, foto: wikipedia.org

KRISTOVSKÉ MOTIVY V LITERATUŘE

Vykoupení v Pánovi prstenů

Tolkienova bitva dobra a zla

Na chladném kameni leží prsten. Malý kroužek z drahého kovu. Nenese vzácný kámen či umělecké rytiny. A přece je středem pozornosti celé řady vážných mudrců, královských vyslanců a slavných hrdinů.

Ten malý předmět v sobě totiž skrývá ultimátní moc. Ultimátní pokušení. Něco jako kuřík s kódy jaderných hlavic celého světa. Nebo nějaký virus, který by vám mohl dát do rukou vládu nad světem. Leckdo by ho chtěl vlastnit a většina ostatních si umí aspoň představit, co by se s tím dalo dokázat. Jaké dobro by se dalo dokázat! Zastavit války, odstranit nespravedlnost... Jenže taková moc korumpuje. Ničí duši. A čím lépe si umíte představit, co by svět potřeboval, tím horší věci byste s jeho pomocí napáchali.

Dokonce v tomto případě nejde jen o předmět. Prsten má vlastní vůli. Zlou vůli. Chce pokřivovat a ovládat. Moudří to vědí. Většinou. Tato moc slouží jen tomu Zlému. Však také z jeho dílny pochází. Ano, byla mu odňata, než stihl celý svět pohltnout temnotou. Ale co teď s ním? Jak se nestát novým Temným pánem? Jak zabránit tomu, aby se té moci znovu chopil?

Zničit! To je jediná naděje. Existuje však jen jedno místo, kde by se to dalo udělat. V samém srdci temné říše. Otázka zní: Kdo by dokázal ten předmět odnést až k zničení, aniž by jím byl zcela ovládnut, pokřiven a pohlcen?

Přihlásí se Frodo. Malý človíček z malého národa, který žije v ústraní, nikoho nezajímá a zcela mu to vyhovuje. Frodo na sebe však bere úkol, na který ani nejmocnější válečníci a čarodějové nestačí. Právě proto, že nikdy netoužil ►

napravovat svět a vést slavné bitvy, mu Prsten nemá moc co nabídnout. Jenže cesta je nebezpečná. Smrt téměř jistá.

A Frodo jde. Nejprve s družinou přátel, pak už jen s jedním. A čím dále jde, tím víc je mu jasné, že se domů nevrátí. Také však moc dobře ví, co je v sázce. Celý svobodný svět by mohl zaniknout. Je to pohádka. Jistě. Ale o pokušení dobra a zla mluví neuvěřitelně barvitě a zkušeně.

Fascinující na tom je, že toho Zlého takové řešení vůbec nenapadne. Zlo se neumí vcítit, neumí a nechce pochopit druhé lidi, pak by už nemohlo být zlem. Počítá tedy spíš s tím, že jeho svobodní nepřítelé jeho vlastní moc zkusí použít proti němu. On by to tak udělal. Že by někdo byl ochoten se vzdát takové moci nebo dokonce obětovat vlastní život pro záchranu druhých, to mu hlava nebere. Jistěže to už párkrát viděl, ale vždy to považoval za bláznivost, za hloupost a slabost.

Tady se však právě zdánlivá bláznivost a slabost ukáže jako neuvěřitelná síla proti zlu. Proti všemu očekávání Frodo skutečně dojde do Hory osudu a Prsten zničí. Téměř ho to stojí život. A v jednu chvíli dokonce podlehně moci Zla. Zachrání ho, že kdysi ušetřil jednoho nepřítele, zrádnu a zvrácenou bytost, která ho pořád pronásleduje. V této chvíli však hamižný nepřítel padne do lávy i s Prstenem místo Froda. Zlo ztratilo svou moc. Frodo je zachráněn. Nejen na těle, ale i na duši. A stejně tak všechny svobodné národy Středozemě. Díky tomu, co nepřítel považoval za slabost, zbytečnost, hloupost.

Podobných motivů bychom v Pánovi prstenů a v celém díle J. R. R. Tolkiena našli vícero. Vidím v nich zřetelný otisk biblické zvěsti a křesťanské víry, která Tolkiena silně provázela celý život.

Kristova cesta k Hoře osudu

Skutečně mi to připomíná Kristovu cestu. Nejsem si jistý, odkdy Ježíš najisto věděl, že kráčí vstříc smrti, možná celou dobu, ale i na

stránkách evangelií jako by atmosféra houstla a nepřítelství přibývalo. A přece neuhnul. Kráčí k své vlastní Hoře osudu. A také záchraně a osvobození druhých.

Mnohým se zdá jako hloupost nechat se pověsit na kříž. Mnohé dokonce uráží slova o lásce a odpuštění. Vždyť mohl vyvolat revoluci a napravit svět ohněm a železem! Chopit se toho příslovečného Prstenu moci. Ukřížování a vzkříšení pak chápu mimo jiné i jako určitou překvapivou faciu tomu Zlému. Toho by se nikdy nenadál. Nikdy by ho nenapadlo, že se Ježíš nechopí jeho prostředků a přece vysvobodí zajaté z říše smrti.

A co ti velcí hrdinové? I ti mají své místo. Na stránkách Pána prstenů svedou řadu slavných a většinou předem marných bitev. I oni se v jistém smyslu obětují, aby ochránili slabší, aby zastavili armády Temnoty, jak to jen jde. Ta skutečná a hlavní bitva se však odehrává někde jinde. A oni to dobře vědí. Všechny jejich slavné skutky ba i případná smrt jsou jen zástěrka. Mají jen upoutat pozornost Temného pána, aby Frodo mohl splnit svůj úkol. Mocní a slavní tady museli skousnout vlastní hrdost. I oni se svým způsobem vzdali Prstenu moci. A nasadili vlastní život. A ten Zlý byl oproti všemu očekávání nakonec poražen.

Benjamin Kučera, mezitituliek redakční, foto:

Rosana Prada (flickr.com, CC BY 2.0)

Kristus je má síla i spasení

O pouhé milosti a vyznávání vin, které není sebemrškačstvím

Vzpomenete si, kdy jste naposledy vyznávali své viny a svůj hřích? Máte zkušenost se zpovědí? (Ano, i v ČCE je možnost osobního zpovědního rozhovoru, ačkoli o něm nemluvíme jako o svátosti.) Začne-li se mluvit o hříchu, vyznávání vin v bohoslužbách, kajícínosti a zpovědi, někdo si možná představí podroušenou náladu, skleslou postavu, posmutnělou tvář. My kazatelé a kazatelky tomu někdy přispíváme tím, jak se sami snažíme vyznání vin procítit, vystihnout konkrétní smutné a nezvládnuté situace, aby to bylo „opravdové“.

Upřímnost nade vše

Opravdovost je před Pánem Bohem potřeba. Ale zároveň přece „ještě nemám slovo na jazyku, a ty, Hospodine, víš už všechno“ (Ž 139,4). Tak k čemu potom vyznávat své viny veřejně? A není to vlastně trochu jedno, když přece spasení jsme skrze Kristovu smrt a vzkříšení? A když už vyznáváme, není potřeba s tím šetřit, vhodně to načasovat, třeba jen občas před večeří Páně, aby člověk opravdu upřímně litoval, aby to nebyla jen formalita?

Co se týká osobního zpovědního rozhovoru, může to tak být. Můžeme si vyhradit čas pro vlastní „zpytování srdce“ v dobách, které si určíme, nebo když k tomu vybízí třeba postní období. Můžeme se svěřit Bohu v tiché modlitbě, nebo vyznávat, čím jsme zatíženi, někomu z bratří a sester. Je to cesta a někomu na ní možná poslouží zpovědní nebo pastorační rozhovor, jinému třeba i psychoterapie, a určitě se to všechno může dobře potkat.

Vyznání vin v bohoslužbách je ale trochu jiný žánr. Možná pro někoho překvapivě: kající modlitby v bohoslužbách, vyznání vin hned v jejich úvodu anebo po kázání nejsou ani všelék, ani sebemrškačství a padnutí do vlastních stínů. Jsou to chvíle otevřenosti, čas pro jinou vděčnost, než jakou vyjadřujeme v děkonné modlitbě; výraz pokorně nastavených prázdných rukou vůči Boží milosti, která se dala poznat v Kristově smrti a vzkříšení. Při bohoslužbě jsme se vším všudy, nezaslouženě, jako hříšníci a osloveni Božím pozváním, jeho evangeliem o Kristu Ježíši. Je to radost a my vyznáváme, že ji – že jeho – potřebujeme a toužíme po něm.

dílo výtvarníka Tima u vchodu do evangelické modlitebny v Brně-Husovicích

Formulace vyznání vin mohou být stručné, obecnější; prostě vyjadřují naši situaci. Jako když se zdravíme se vzácným hostitelem, který nás pozval. Jako odpověď z jeho strany zaznívá (zpravidla biblické) slovo milosti, ujišťující a povzbudivé.

Pokání jako návrat

Církev je společenstvím hříšníků. Ovšem hříšníků omilostněných, jimž je milost zvěstována a darována. Ta milost totiž závisí pouze na díle, životě, smrti a vzkříšení Pána Ježíše Krista. Nezasluhujeme si odpuštění tím, jak hluboce a proctitěně se dokážeme naladit na lítost nad svými hříchy. Připomínáme si, že situace hříchu je smrtelně vážná, a necháváme si v ní zvěstovat evangelium o Boží moci, připouštíme si tu radost, že proměna je možná. „Pane, nezasloužím si, abys ke mně přišel, ale řekni jen slovo a má duše bude uzdravena.“ (sr. Mt 8,8)

Sebemrskáčstvím však není ani osobní zpověď, ač je tak někdy parodována v populární kultuře. Ve Starém zákoně je sice pokání doprovázeno různými fyzickými obřady (lidé přinášejí oběti, sypou si popel na hlavu, pláčou, trhají oděv, postí se, oblékají zíněná roucha), avšak i v těchto případech se jedná o projevy smutku, k nimž motivuje naděje, že Bůh na situaci hříchu nějak reaguje, že se pro člověka a lid angažuje a může situaci změnit, nově utvořit.

Tak když lidé přicházejí k Janu Křtitelovi, vyznávají své hříchy, nikoli aby přišlo království

Boží, ale protože království Boží je blízko a je tedy dobré se k němu orientovat. A v podobenstvích Lukášova evangelia (o ztracené ovci, minci, synu...) je pokání vyjádřeno jako návrat, z něhož je veliká radost. Povelikonoční církev má hlásat pokání a odpuštění; je to v podstatě jakási druhá strana evangelia (Sk 2,37–38).

Někdy je vyznání vin vnímáno výrazněji jen při večeři Páně. V bohoslužbách ale může být vyznání vin součástí první modlitby (podle reformované tradice), anebo ji vyznání vin může předcházet (po vzoru luterské tradice). Další možností je zařadit vyznání vin po kázání, jako odpověď na slyšené evangelium. Alespoň tak je to už v první učebnici liturgiky Josefa Smolika a opakuje to i Agenda ČCE (1983): „V prosbě o odpuštění bereme vážně Boží milosrdenství a spasení v Ježíši Kristu, čímž se vzdává čest Božímu majestátu.“ Synod ČCE 2020 přijal vzorové bohoslužebné formuláře, které se k tomu přiklání a tento ráz každého nedělního slavení znovu připomínají.

Jana Hofmanová, mezititulky redakční,

foto: Ben Skála

SLAVNOSTNÍ POSVĚCENÍ ZVONU

CHVALTE HOSPODINA ZVUKEM TROUBY, NA
LOUTNY A CITARU, NA BUBEN A PÍŠŤALU, NA
HOUSLE I VARHANY. CHVALTE JEJ NA
CYMBÁLY ZVUČNĚ. ŽALM 150

SRDEČNĚ ZVEME DO LIBŠTÁTU NA
POSVĚCENÍ ZVONU, KTERÝ PO VÍCE
NEŽ 50 LETECH BUDE OPĚT SVOLÁVAT
LID K BOHOSLUŽBÁM. SLAVNOST SE
BUDE KONAT V EVANGELICKÉM
KOSTELE 22. 9. 2024 VE 14:30
A POVEDE JI SYNODNÍ SENIOR PAVEL
POKORNÝ.

PO BOHOSLUŽBÁCH PROBĚHNE KONCERT
SOUBORU CONSPIRO POD VEDENÍM JANY
VÁVROVÉ.

NAŘÍZENÍ PŘEVZALI ZAŠTÍTU HEJTMAN
LIBERECKÉHO KRAJE M. PŮTA A JEHO NÁMĚSTKYNĚ
K. VÍNKLAŤOVÁ A STAROSTA MĚSTYSE LIBŠTÁT P. JANATA

LIBŠTÁT

Co pro vás znamená „vzkříšení“?

Rozhodně to pro mě není nějaká lineární záležitost: člověk se narodí – žije – zemře – je vzkříšen. Na tuto linii nás asi zavádí „těla z mrtvých vzkříšení“, kdy bereme tělo jako objekt, který opustila dušička, a nyní je klademe do hrobu. Tělo ve „vzkříšení těla“ chápou jako osobu, osobnost, která nežije, ale soustředí se na vlastní majetky, kariéru, požitky a úspěchy a užívá k tomu bez zábran vše a všechny kolem sebe. Toto „tělo“ může být vzkříšeno k životu – k účtě a lásce ke svému okolí, k tomu, aby se radovalo s radujícími a plakalo s plačícími. A toto vzkříšení si nemůžeme sami objednat, vymyslet, zaplatit, ukrást, zasloužit – je to dar a milost Boží. Děkuje se za ni.

Věra Soběslavská, kurátorka

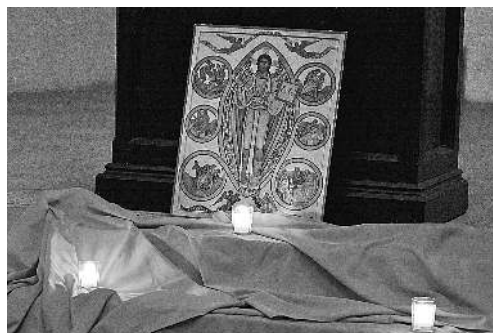
Opírám se o Ježíšovo vyznání, že Bůh není Bohem mrtvých, nýbrž živých. Je Bohem Abrahama, Izáka a Jákoba i zmrtvýchvstalého Krista. Tato víra proměňuje můj život, je živou nití mého života. Proto čekám na velké setkání i se svými drahými. A ještě si vzpomenu na apoštola Pavla, když říká: „Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!“ Věřím, že Hospodin je Bohem živých a zůstane mým Bohem i po mé smrti.

Lýdie Mamulová, farářka v důchodu

Vzkříšení je pro mě nejlepší zprávou v dějinách Vesmíru. Ta zpráva ohlašuje, že bolest, zánik, smrt jsou tu, působí – ale nemají poslední slovo! Jde o zatím nejlepší zprávu také pro můj „osobní vesmír“, osobní příběh: díky realitě Vzkříšení

(a zárodku zkušenosti s ním) mohu pokojně nechat dobolet, dozaniknout, doodejít vše, co skončilo či končí. Mohu přijmout bolest umírání – a zároveň ji a celého sebe s důvěrou odevzdat do Boží náruče. Vzkříšení se nejen stalo tehdy a tam. Právě se děje, teď a tady.

Elva Frouz, římskokatolický jáhen (Komunita Noe)

Co pro mě znamená vzkříšení? Jako malý jsem se bál konce světa – takového toho ze sci-fi. Teče láva, vybuchuje slunce, města jsou zaplavená vodou z moře, vlci se ženou z lesů... Ubrečený jsem pak chodil za tátou do pracovny. Ten mě vždycky utěšoval, že i kdyby, tak skrze vzkříšení mám možnost být ve spojení s živým Kristem. Moc jsem nechápal, jak mě to má jako uklidnit. Dneska vím, že i kdyby země pukala a vylezli by z ní hrozní netvoři, tak Bůh má poslední slovo nad smrtí. Vítězství nad smrtí je důkazem Boží moci a triumfu nad hříchem a smrtí. Tak se nemusím bát ničeho zlého. Ani konce světa.

Vítek Sláma, student sociální práce
připravila **ARO**

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady

9. července a 13. srpna vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby farářek a farářů ve farních sborech církve: Davida Sedláčka v Miroslavi, Filipa Kellera ve Svitavách, Jaromíra Strádala v Mělníku, Romana Mazura v Praze-Libni, Lukáše Krále ve Kdyni na Šumavě, Jiřího Ježdíka v Domažlicích, Benjamina Kučery v Proseči u Skutče, Evy Potměšilové v Soběhrdech, Daniela Freitingera v Písku, Jaroslava Vokouna v Merklíně u Přeštic, Evy Halamové v Novém Městě pod Smrkem a Dagmar Kubíčkové za farářku Ochranovského seniorátu při ČCE ve sboru v Jablonci nad Nisou. Dále potvrdila volbu Věry Hájkové za jáhenku v Praze-Braníku a dočasné povolání Gabriely Böhmové za seniorátní farářku Pražského seniorátu.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru Štěpána Hájka, Miloše Vavrečky, Jarmily Řezníčkové a Pavla Klimeše dohodou. SR vyjádřila vděčnost za jejich dosavadní službu, váží si jejich ochoty i nadále podle potřeby sloužit v církvi a souhlasila se zachováním jejich způsobilosti k ordinované službě v ČCE.
- SR vyslala Radima Žárského k duchovenské službě ve středisku Diakonie ČCE Náchod, Jakuba Hálu do kaplanské služby v Armádě ČR a rozšířila vyslání nemocniční kaplanky Anny

Šourkové také na službu v pražské Nemocnici Na Homolce.

- SR souhlasila se snížením úvazku farářky v Liptále Márii Jenčové.
- SR udělila Martinu Horákovi dispens od setrvání na místě faráře v Brně II do konce doby jeho povolání.
- SR vzala na vědomí zprávy o průběhu zkoušek Pavla Vychytila, Zory Knotkové a Ivany Blehové i jejich hodnocení a udělila jim osvědčení o způsobilosti ke službě výpomocných kazatelů z řad ostatních členů církve.
- SR prodloužila pověření pastorační pracovníce ve Stříteži nad Bečvou Pavly Červinkové.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru pastorační pracovníce v Soběhrdech Šárky Grauové dohodou a vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu.
- SR vzala na vědomí ustavení Pracovní skupiny pro průkopnická místa a jmenovala do ní Romana Mazura (předseda), Radku Hojkovou, Viktora Hojku, Jordana Tomeše a Jonáše Zejfar-ta.
- SR zvolila za členy dozorčí rady Střediska humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE Jiřího Schneidera, Martina Balcara, Věru Štulcovou, Ditu Táborskou a Janu Šarounovou. Jako náhradnice pak Terezu Matějkovou a Danu Tomášovou.
- SR vzala na vědomí rezignaci Jany Plíškové na členství v redakční radě časopisu Český bratr a vyjádřila vděčnost za její službu. SR zároveň jmenovala

Ester Karáskovou členkou této redakční rady.

Aktivita

- SR vzala na vědomí zprávu Jiřího Tenglera z Luterské liturgické konference Bayern – výročního zasedání v Heilsbronn, dále zprávu Martina Zikmunda z jeho kontaktního studia v Heidelbergu a zprávu z návštěvy Pavla Šebesty ve Velikém Središti (Srbsko).
- SR pověřila Ústřední církevní kancelář (ÚCK), aby koordinovala proces připomínkování revize dokumentu Charta Oecumenica tak, aby během září mohlo dojít ke konzultaci s ostatními církvemi Ekumenické rady církví a k případnému společnému stanovisku za ČR.

Hospodářské věci

- SR schválila změnu směrnice o poskytování příspěvků na penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření, dlouhodobý investiční produkt a životní pojištění duchovenským zaměstnancům ČCE.
- SR se velmi podrobně zabývala připravovanými změnami ve mzdách a bydlení farářů a jáhnů.
- SR vzala na vědomí zápis z jednání investičního výboru, které se konalo 24. 7. 2024.
- SR vzala na vědomí výsledky výběrového řízení na pojistitele pro pojištění odpovědnosti za újmu a souhlasila s výpovědí stávající smlouvy a s uzavřením smluv na pojištění majetku a odpovědnosti za újmu u společnosti UNIQA pojišťovna, a. s.
- Na základě výsledku poptávkového řízení souhlasila SR s uzavřením dodatku k nájemní smlouvě se společností CZECH INN HOTELS s.r.o., kterým se

dobu nájmu objektu v Jirchářích prodlužuje do roku 2030.

- SR souhlasila s úhradou nákladů na Konferenci církevních škol v Náchodě z Fondu pro podporu církevního školství. Dále SR uložila ÚCK uhradit členské příspěvky za členství ve Vězeňské duchovenské péči, z. s. za rok 2024.

Hof

REDAKCE

K obálce ČB 6/2024

Zaznamenali jsme čtenářskou reakci na titulní stranu ČB 6/2024, na níž je vyobrazena kopie sochy J. J. Bendla *Anděl s ďáblem* z r. 1650. Rádi bychom čtenáře ujistili, že záměrem redakce nebylo jakkoli se vyjadřovat k politickým interpretacím Bendlova díla a k pobělohorské době. Jednalo se pouze o ilustrativní zobrazení tématu dobra a zla v českém umění. Br. Melmukovi děkujeme za jeho zájem a upozornění.

Změna jazykové redaktorky

V červenci ukončila v souvislosti s odchodem do zahraničí svoji spolupráci na přípravě časopisu jeho dlouholetá redaktorka Jana Plíšková. Příprava letošního letního dvojčísla tak byla její redakční derniérou. V redakci působila od r. 2010, kromě jazykové úpravy Českého bratra měla na starost také přípravu Ekumenického bulletinu a korektury Sbírky kázání. V těch přislíbila pokračovat i nadále. Srdečně děkujeme sestře Plíškové za její dlouholetou práci a veškeré úsilí, které časopisu i církvi věnovala, a přejeme ji vše dobré v její další životní etapě. Od září ji v redakci střídá Ester Karásková, která pro vás bude pečovat o jazykovou úroveň časopisu. Zároveň se též stává řádnou členkou redakční rady. ►

Sestře Karáskové vypošujeme pro její práci požehnání našeho Pána a přejeme jí, aby se jí v redakci líbilo.

ARo

SBORY

Blahoslavův dům oslaví 100 let

Farní sbor ČCE v Brně II zve všechny sestry a bratry, současné i bývalé členy, přátele a příznivce na oslavy 100 let od postavení Blahoslavova domu v neděli 13. října 2024.

Slavnostní den začne v 9 hodin bohoslužbami (káže senior Horáckého seniorátu Jan Keřkovský), poté následuje přednáška Petra Peňáze o Blahoslavově domě. Připraven je i oběd a program pro děti. Odpoledne pak bude pásmo hudby a slova, uvedení sborníku *Blahoslavův dům v Brně*. Závěr je plánován kolem 17. hodiny.

Po bohoslužbách a pak v průběhu celého dne bude čas na setkání, povídání u kávy a čaje, zakoupení sborníku, prohlídku vnitřních i venkovních sborových prostor, včetně nově opraveného zahradního altánu.

Těšíme se na setkání s vámi.

FS ČCE v Brně II

absolventů, kteří se při bohoslužbách loučí a pak vzpomínají na léta prožitá v přátelském prostředí, na velkou podporu nejen jejich profesnímu zaměření, ale často i osobnostnímu zrání. Mnozí sociální pracovníci, zdravotníci či pedagogové volného času a asistenti, mnozí hudebníci, zpěváci i varhaníci mají ve svém životopise značku EA spojenou s vděčností a správným životním rozhodnutím," uvedla v průvodním dopise koordinátorka škol EA Helena Wernischová.

V loňském roce sbírka pro EA vynesla 499 992 Kč. Celkově z ní bylo čerpáno 360 000 Kč, které byly rozděleny mezi jednotlivé školy. Zůstatek sbírky tvoří rezervu (Fond pro podporu církevního školství).

Výtěžek letošní sbírky, prosíme, posílejte na účet 71717171/2700, pod variabilním symbolem 91166xxxx (xxxx = ev. číslo sboru) do měsíce od jejího vykonání. Děkujeme všem, kteří naše školy podporují nejen finančními dary, ale také dobrým slovem a modlitbami.

Průvodní dopis v plném znění naleznete v mimořádné sborové zásilce, která vyšla 21. 8. 2024 (dostupná je též na webu <https://ustredicce.e-cirkev.cz/sborova-zasilka>).

SOLIDARITA

Vyhlášení sbírky na Evangelickou akademii

Synodní rada vyhláší celocírkevní sbírku na Evangelickou akademii, kterou schválil synod ČCE v r. 2023. Ta tradičně podpoří církví zřizované školy.

„Každá z našich škol je živým organismem a z každé školy vyzařuje dobrý duch radosti, vzájemné podpory a služby místní komunitě. Každý rok končí stovky

ÚMRTÍ

Zemřel bratr Karel Rokyta

V neděli 14. července 2024 ve věku 81 let zemřel bratr Karel Rokyta z Jasenné. Bratr Rokyta byl někdejší kurátorem sboru v Brandýse nad Labem, od vzniku akciové společnosti ČCE Reality (r. 2015) do současnosti byl členem jejího představenstva. Byl také dlouholetým předsedou dozorčí rady Nadačního fondu Věry Třebické Řivnáčové.

Bohoslužby s posledním rozloučením s Karlem Rokytou se konaly v sobotu 27. července v evangelickém kostele sv. Petra v Brandýse nad Labem.

Zemřel bratr Josef Kostecký

V pátek 19. července 2024 ve věku 90 let zemřel bratr Josef Kostecký.

Bratr Kostecký byl v letech 2001–2015 kurátorem farního sboru v Boskovicích. Bohoslužby s posledním rozloučením s Josefem Kosteckým se konaly v sobotu 27. července v evangelickém kostele v Boskovicích.

MLÁDEŽ

Sjezd mládeže se blíží

Sjezd (nejen) evangelické mládeže ve Svitavách se neúprosně blíží. Ať jste mládežníci, faráři, nebo jen chcete strávit víkend s přáteli, rádi Vás uvidíme! Těšit se můžete na rozmanitý program, kde si každý najde něco svého. Více informací k jednotlivým programům a přihlašování najdete na sjezdovém webu: sjezd24.cz

Pokud byste chtěli levnější sjezdový poplatek, přihlaste se do 23. září. Tak neváhejte dlouho.

Uvidíme se ve Svitavách 4.–6. října!

Klára Jahodová, oddělení mládeže

UBYTOVÁNÍ

Pobyt na faře v Bošíně

Hledáte místo pro odpočinek, kratší či delší dovolenou? Potřebujete se zastavit, utřídit myšlenky, zklidnit mysl, strávit příjemné chvíle s rodinou či přáteli? Naše fara se nachází v památkově chráněné vesničce Bošín v okrese Nymburk, 55 km od Prahy, uprostřed polabské krajiny a za zády se Svatojiřským lesem. Ubytovat můžeme až 8 osob. Všichni jste srdečně vítáni!

Více informací na www.bosinkostel.cz.

POZVÁNKA

Nová zvonice v Libštátu

Srdečně zveme do Libštátu na slavnostní posvěcení zvonu, který po více než 50 letech bude opět svolávat lid k bohoslužbám.

Slavnost se bude konat 22. 9. od 14.30 v evangelickém kostele v Libštátu a povede ji synodní senior Pavel Pokorný.

Po bohoslužbách proběhne koncert souboru Conspiro pod vedením Jany Vávrové.

FS Libštát

**písně
úvahy
audioknihy**

najdete k poslechu
v evangelickém audioarchivu

soundcloud.com/ecirkev

MOJE CÍRKEV

EN JEST MISTR VÁŠ, KRISTUS.

VY PAK VŠICHNI BRATŘI JSTE. MAT. 23

*Pod dohledem Krista. (Diakonická velikonoční
bohoslužba v Plzni-Korandově sboru, duben
2023.)*

foto: Jan Krejčí

Až na dřeň

Západočeský seniorát

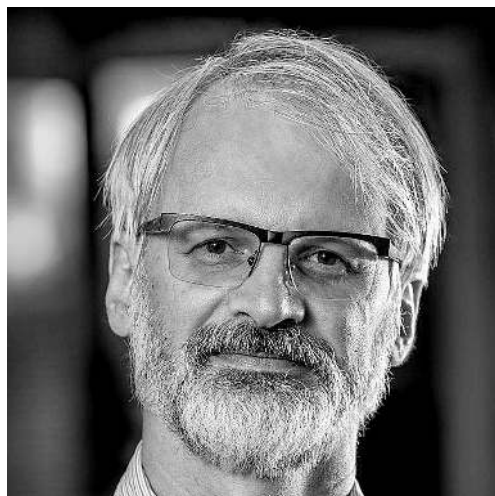
Velkým bohatstvím naší církve je její rozmanitost. V seriálu o seniorátech dáváme zaznít hlasům z jednotlivých regionů, ale také chceme podpořit myšlenku celocírkevního společenství. Tentokrát se vypravíme na západní hranici České republiky, která obepíná Západočeský seniorát. Svoji rozlohou se řadí k těm větším, na svém území soustředí rovné dvě desítky sborů. O práci a životě v tomto seniorátu a jeho současných výzvách jsem hovořila se seniorem a farářem v Karlových Varech a Chodově, Martinem T. Zikmundem.

Jak dlouho jsi seniorem Západočeského seniorátu? Co je na této práci povzbuzující, a co frustrující?

Seniorem jsem teprve od prosince 2022. Navažuji na kolegu Mira Hamariho, který zde působil jako senior celých 12 let. Povzbuzuje mě přístup farářů/farářek i řady presbyterů, včetně členů seniorátního výboru, kteří „ví, komu uvěřili“, ať už je doba, jaká je. Zejména mne těší zájem o službu výpomocných kazatelů. V našem seniorátu se v uplynulém období konal v Přešticích kurz pro výpomocné kazatele zaštitěný Teologickou fakultou Jihočeské univerzity, konkrétně prof. Jaroslavem Vokounem. Zájem to byl na naše poměry docela velký (cca 20) a někteří (i velmi mladí) se přihlásili ke zkoušce u synodní rady (cca 7). Ale už i předtím se vícero presbyterů z našeho seniorátu „kvalifikovalo“ a následně bylo ordinováno, slouží a někteří se i účastní pastorašek.

A teď k té frustraci: mrzí mne, když některé sbory jako by „zatuhnou“ ve svém minimálním

provozu, jedou ve starých kolejích, aniž by promýšlely nějakou vizi rozvoje. Ale i zde hodně záleží na farářích a kurátorech, mužích a ženách, jak věci prezentují, jak je vysvětlují, jak lidi motivují, jak je zvou k aktivní službě, jak je povzbuzují. I tehdy, kdy se zdá, že se zastavil čas, obvykle stačí málo a věci se dají do pohybu.

západočeský senior Martin T. Zikmund

Jak často se schází seniorátní výbor a co je hlavní náplní jednání?

Seniorátní výbor se schází zhruba jednou měsíčně vždy v jiném sboru. Nejprve proběhne schůze SV a pak vizitace sboru, tj. setkání se zdejším staršovstvem. Za každého jednotlivého člena SV (včetně náhradníků) jsem vděčný, jsou to pro mě opory. Velmi kvalitní je i předsednictvo konventu.

Čím váš seniorát v poslední době žije? Co dobrého se podařilo a s čím naopak zápasíte?

Několik sborů vyhlíží své nové kazatele (Domazlice, Plzeň západní sbor, Merklín, Přeštice), jiné sbory zase o kazatele přišly nebo přijdou (Rokycany, Černošín). I tak se dějí nové věci. Ze spontánní iniciativy presbyterů v jižní (plzeňské) části seniorátu vzejde 3. 11. seniorátní rodinná neděle v Rokycanech (téma naděje).

Severní část seniorátu (karlovarská) v posledním 1,5 roce do značné míry (nikoli výlučně, netýká se např. přímo karlovarského sboru) žila otázkou žehnání stejnopohlavním párům, kterou otevřel synod 2023. Měl bych upřesnit, že tu nejde pouze o několik našich severních sborů (spíše pietisticky laděných), ale i o několik společenství na jihu (spíše liturgicky orientovaných). Jak snadno synod ČCE odhlasoval věc, která nemá žádnou oporu v našich normativních textech, považují někteří naši zástupci včetně mne za zarážející. Nejsme přitom orientováni nijak homofobně. Ale volili bychom jiná kritéria, jiný postup, než se rozhodl synod. Respektujeme ovšem rozhodnutí povšechné církve, neboť není neohleduplné vůči jinak smýšlejícím, a budeme se dál pokoušet promýšlet vyznavačskou podobu evangelického křesťanství v našich podmínkách.

Zajímá mě taky blízkost hranic s Německem. Funguje přeshraniční spolupráce, například s bavorskými evangelíky?

Ano, vlastně i kvůli tomu jsem přijal pozvání sloužit v Karlových Varech a okolí. Pěstujeme jako seniorát vztahy s děkanátem Selb a nyní i Wunsiedel Evangelické bavorské zemské církve. Pořádáme jednou za rok společné pastorální konference a v poslední době jednou za dva roky i „Gemeindetag“, sborový den pro všechny generace. Poprvé po delší odmlce se tak dalo v Selbu v červnu 2023, příští rok se má konat v Chodově.

Mimochodem: město Chodov před pár lety obnovilo hrob prvního a nejvýznamnějšího starosty Karla Fenkla, Němce, který se jako málokdo jiný zasloužil o rozvoj města. V Chodově

se vůbec díky mladému historikovi Miloši Bělohávkovi prosadila tendence považovat německé dějiny města za své. Spolu s ním jsme zde založili místní skupinu České křesťanské akademie a organizujeme zájezdy do okolí, jakož i přednášky jak pro místní evangelíky a katolíky, tak i pro zájemce ze sekulární veřejnosti. Pro Němce je odsun minulostí. Pro nás zůstává výzvou. Vzorovým sborem česko-německé spolupráce je ovšem Cheb.

pastorální konference s Němci

Letošní synod rozhodl o tom, jak se překreslí hranice seniorátů od r. 2027. Ze dvou variant vybral tu mírnější, která více respektuje hranice současných seniorátů. Např. rozložení Západočeského seniorátu se tak reforma vůbec nedotkne. Víte takové rozhodnutí? Budou pro vás nové senioráty přínosem?

Rozhodnutí synodu vítáme. Náš seniorát tak může zůstat kompaktní a zároveň případně přimnout dva sbory ze sousedního seniorátu Ústecského, které o to projevíly zájem: Žatec a Louny. V tomto smyslu může být pro nás nové rozdělení seniorátů přínosem. Žatec a Louny leží poblíž Podbořan, které patří do našeho seniorátu, a mohou v budoucnu vytvořit přirozené uskupení. Mimochodem: Podbořany, kterým asi před 20 lety hrozilo, že jako sbor zaniknou,

se odrazily ode dna a konstantně rostou. Křty dospělých jsou zde běžné. Když jsem zde naposledy kázal, nebylo dost míst k sedění.

Jak jste na tom s ekumenou? Se kterými církvemi a společenstvími se spolupráce daří?

V lednu 2024 jsme uspořádali poprvé pastorální konferenci evangelických, katolických a husitských duchovních v katolickém centru v Plzni Liticích. Velmi zdařilá akce. Budeme v tom pokračovat.

Jsou v Západočeském seniorátu zařízení Diakonie? Jak vypadá spolupráce?

Na území našeho seniorátu se nachází vůbec největší středisko Diakonie – Diakonie Západ. Několik sborů i kolegů/kolegyň je do této spolupráce dlouhodobě zapojeno. Dvakrát za rok (Vánoce, Velikonoce) se konají tzv. Diakonické bohoslužby v Plzni v Korandově sboru. A dovoluji si ještě doplnit: pokud jde o pomoc Ukrajincům, tak sem patří Kraslice a Jáchymov, které jsou na severu.

S jakými pocity vyhlíží seniorát přechod na samofinancování? Jsou sbory připraveny na ekonomickou soběstačnost?

Je to různé. Korandův sbor má tři velké nájemní činžovní domy, západní sbor a Karlovy Vary mají po jednom menším, ale i domy potřebují údržbu, renovace, investice a stálou péči. Každopádně když jsou ve sborech obětaví lidé anebo podnikatelé či jiní větší dárci, tak to jde. Letos odchází z farářského místa v Černošíně kolegyně Juliana Hamariová, neboť sbor nemá ani na půl úvazek. To je bolestné, protože její služba byla výborná. Několik menších sborů v našem seniorátu to řeší minimálními úvazky pro své faráře (20–30 %). V našich poměrech to považuji za dobré, prozatímní řešení, aniž tím vylučuji případná sloučení, která však nemohou být motivována pouze finančně. Ještě před případným spojením je třeba hloučky z oněch

sborů sbližovat, aby zde byl potenciál k vytvoření společenství. Pár dalších sloučení poté, co se spojil Cheb s Aší, Chrást s Kralovicemi a Korandův sbor s Dolní Bělou, máme ve výhledu, ale zatím by bylo předčasné je jmenovat. Řešení ovšem nepředstavuje samo slučování, ale duchovní probuzení. Nikoli *sola structura* (jak bylo výstižně poznamenáno zahraničním hostem na posledním synodu), ale *sola scriptura*. Či přesněji řečeno: důraz na autoritu Písma svatého a na obnovu z Ducha svatého.

bohoslužby v Podhradí (FS Cheb)

Jak se vám daří pokrýt kazatelská místa?

Dělal jsem si starosti, ale Pán Bůh nás nenechal ve stychu. Do Plzně západního sboru přichází Kristýna Kupfová, do Přeštic Ondřej Pellar, do Merklína Jaroslav Vokoun, do Domažlic Jiří Ježdík. Ještě bychom potřebovali nového faráře/farářku do Rokycan, kde ale zatím jako pastorační pracovník výborně slouží Jiří Kantor.

Jak byste charakterizoval pozici Západočeského seniorátu v rámci církve?

Zásadní je, jak za okolností radikálně sekularizované společnosti zachovat a pěstovat víru a její potenciál. Což nás vede až na dřeň, totiž

k otázkám, co znamená být dnes Kristovým učedníkem a jak žít svůj vztah s Bohem.

připravila **ARO**, foto: archiv seniorátu

VZDĚLÁVÁNÍ LAIKŮ

Ohlédnutí za jarním vzdělávacím kurzem

Jarní dny (nejen) s Monikou

Sjeli jsme se na vzdělávací kurz laiků do Sola Fide v Janských Lázních na začátku května 2024. Bylo nás 27. Že nic moc? Samozřejmě by mohlo být víc, ale víme sem tam o někom, kdo by rád, ovšem pracovní či jiná situace nedovolila. Mnohé jsme se na tomto kurzu dozvěděli, potkali staré známé, přivítali nové účastníky.

4. května v podvečer jsme se my, účastníci biblického kurzu, pořádaném odborem pro laiky synodní rady ČCE, sešli při úvodní pobožnosti. V neděli jsme cestovali na bohoslužby do sboru ve Vrchlabí, kde nás čekalo srdečné přijetí br. farářem Michaellem Pfannem i tamějšími účastníky. I kávička a něco na zub bylo.

Celý program kurzu zde nebudu podrobně rozepisovat, jen zmíním, co mne osobně, ale jistě i leckoho dalšího, zaujalo. Nemohu říci, že by některý z přednášejících byl nezajímavý. Každý přinesl svůj vklad.

Od sestry Anny Boučkové lze získat mnoho informací o charakteru českých církevních staveb. S Tabitou Landovou, propojenou on-line, bylo milé i prospěšné hovořit o našich zkušenostech s konfirmacemi vlastními i ve sborech. Obecně o vývoji náboženského dění v naší zemi jsme se mnohé dověděli od religionisty Zdeňka Vojtíška. Společně s ním jsme se zamýšleli nad vývojem v naší církvi a nad tím, co by jí prospělo.

Rozhodně více vzájemné vstřícnosti, i k okolí! A originální byl i přístup k víře br. salesiána Ladislava Heryána. Mnohé biblické vhledy i řadu osobních zkušeností vnesli do programu i faráři David Šorm, Tomáš Trusina a Václav Hurt. Je dobře, že se hovořilo v osobní rovině, prakticky a upřímně!

účastníci kurzu

Radost přinesla i trocha kultury a byl čas i na poznávání kraje. Free trio, které nás přivedlo k zamyšlení pásmem o Terezii z Lisieux, ukázalo, že lze potkat mladé lidi, jež berou život vážně a oslovují svým uměním okolí.

Monika Drdová, vedoucí kurzu, přispěla do programu se synkem Jeníkem, malým zpěvákem, a též koncertem v místním kostele. S klavíristkou Petrou Bělohávkovou nám připomněly dvousté výročí narození Bedřicha Smetany provedením jeho árií a instrumentální hudby.

I každoroční výlet se konal, a to do Kuksu, kde jsme obešli známé Braunovy sochy ctností a neřestí a navštívili druhou nejstarší lékárnu v Čechách. Starší je už jen v Klatovech.

Dodala bych ještě své subjektivní dojmy: jsme s manželem nevidomí, což znamená určitá specifika. Právě v Kuksu nás potěšilo cosi, co učinilo výlet pro nás příjemně ozvláštněným. Plánek celého areálu zde lze najít v bodovém písmu, doplněný informacemi o někdejších lázních. Tamější zaměstnanci ocenili naši kladnou odezvu.

Na setkání jako takovém jsme byli přijati velice chápavě a přátelsky rodinou Drdových i ostatními účastníky, za což jsme vskutku vděčni. Připravit takovouto akci není jen tak a Monika i další z odboru pro laiky (třeba Marie Stolařová) věnovali přípravě mnoho času.

Kurz s nadějným i zavazujícím názvem „Na cestě víry nejsi sama, nejsi sám...“ už patří našemu vzpomínání. Neřekla bych, že minulosti, leccos by nám mělo zůstat do dalších, často všedních a ne vždy veselých dnů.

Eva Budzáková

FOKUS

Členství v církvi – od tradice k záhubě?

S novými způsoby „bytí církve“ hledejme i nový způsob „bytí člena“

Letošní synod uložil synodní radě, aby „připravila analýzu současných práv a povinností členů církve a jejich navázání na konkrétní farní sbory a případně navrhla alternativní možnosti různých forem členství“.

Z původního návrhu konventu Pražského seniorátu však v průběhu jednání vypadl důvětek „nebo dokonce možnost přijmout křest bez povinnosti stát se při něm členem sboru nebo církve“.

Na synodu se o návrhu vedla živá diskuze: padala slova přejná i odmítavá, argumentovalo se průkopnickými místy i gnostickou herezí.

V zajetí členství

Nedávno jsem kolegům církevním právníkům z různých koutů světa na on-line konferenci o aktuálních otázkách církevního práva referoval o problematice členství v církvi v prostředí evangelických církví střední Evropy. Nejdříve jsem

jim samozřejmě připomněl, že ČCE působí na území České republiky, a ukázal jim příslušný flíček na mapě. Dále jsem vyjmenoval všechny ekumenické organizace, které ČCE spoluzakládala či do nich později vstoupila, abych jim nemusel zdlouhavě vysvětlovat, co (ne)znamená „Evangelical Church of Czech Brethren“. Popis církve by však nebyl úplný bez údajů o členské základně.

Je zajímavé, že první, na co se obvykle u církví zaměříme, když si vyjasníme název a umístění na mapě, je počet členů. Co na tom záleží, že akční rádius ČCE je 11 milionů lidí, kteří žijí v zemi, v níž působí. Co na tom, že veřejnosti slouží kaplani v armádě, ve věznicích či nemocnicích, co na tom, že je významným poskytovatelem sociálních služeb a provozuje několik škol. V obecném diskurzu je přeci důležité, že má tolik a tolik členů, nebo ne? Členství v církvi je fascinující fenomén, který přinejmenším v kontextu střední Evropy viditelně ovlivňuje způsob, jakým smýšlíme sami o sobě a o naší službě. ►

Náš lokální narativ je, že společenská relevance církvi jako takových klesá. Proč? Protože ubývá členů církvi. Proč však vlastně přistupujeme na tuhle konstrukci?

Stíny minulosti

Zajímavé jsou okolnosti, za nichž se ČCE začala poprvé vážněji zabývat tím, kdo je vlastně členem církve a proč. Až do r. 1953 totiž členství v církvi vůbec nebylo upraveno v církevním zřízení. Jistě, psalo se tam o povinnostech a právech členů, ale ne o tom, jak se členem stát nebo jak jím přestat být. To bylo totiž obsaženo v interkonfesioním zákoně, který – ve zkratce – stanovoval, že členem církve se stane ten, kdo se narodí členům církve. A pravidla o tom, jak přestupovat mezi církvemi nebo zůstat bez náboženské příslušnosti. Pokud někdo přestoupil např. od římskokatolické církve k ČCE, daný sbor se o tom dozvěděl od státní správy, a ne nutně od nového člena církve, s nímž sbor někdy dokonce neměl žádný kontakt. To skončilo v r. 1949, kdy komunistická vláda zrušila všechny předpisy dosavadního konfesioního práva a zestátnila matriky, které o svých členech vedly církve s účinností i pro stát. Matriky byly odejmuty z far a církve se musely spoléhat výlučně na vlastní seznamy členů.

ČCE tak byla nucena poprvé se vážně zamyslet nad tím, jak členství upravit vlastními předpisy. Od 50. let proto platí, že členy církve jsou ti, kdo v ní byli pokřtěni nebo podle jejího řádu do ní přijati. To není překvapivé ustanovení. Nicméně diskuze, která v církvi poté následovala, přinesla postupný přerod lidové církve v církev vyznavačskou. Dvoustupňové členství bylo odmítnuto, nároky na vyznávající členy církve se však zvýšily. „Kvalitě“ členství se v této době, kdy státní útlak církvi a jejích členů znatelně zesiluje, začíná dávat přednost před kvantitou členství, ač jsme se z poměřování podle počtu dosud zcela nevymanili.

Řád členství v církvi, který byl po tomto rozhovoru přijat, v preambuli uvádí, že se jeho prostřednictvím v podmínkách praktického ži-

vota snažíme říci, kdo je považován za člena ČCE, aniž se tím odvažujeme rozhodovat o tom, kdo je členem církve jako těla Kristova. Tento pojem členství se dodnes vine celým právním řádem ČCE. Členství v církvi je podmíněno členstvím ve sboru a představuje vstupenku ke všem církevním úřadům, zejména ke službě staršího, a jejím prostřednictvím otevírá cestu k členství v konventu, synodu či nejužším vedení církve, totiž v seniorátních výborech a synodní radě. Pouze ten, kdo je členem církve, se tudíž může podle našich pravidel podílet na jejím řízení. V tomto pojetí je vzorovým evangelíkem ten, kdo se v církvi narodil, byl v ní pokřtěn, konfirmován, oddán i pohřben, a mezitím se stihl vystřídat ve většině církevních úřadů. Je to stejné pojetí jako v r. 1861, kdy jsme obdrželi své první církevní zřízení.

Jenomže v současné době je těchto, řekněme tradičních, členů čím dál méně. Je jich nadále mnoho, to jistě, ale mnoho je i těch, kteří byli pokřtěni v dospělosti, v církvi nevyrostali, jejich rodiče s ní neměli nic společného. V současné době asistujeme při uzavírání manželství i u ne-členů církve, rovněž pohřbíváme ne-členy církve, pokud o to pozůstali požádají. Ve sborech je aktivních mnoho lidí, kterým je v církvi dobře, často dokonce na její chod finančně přispívají, zúčastňují se bohoslužeb i sborových výletů či dovolených, ale členy nejsou ani se jimi nechtějí stát. Nedávno jsem se dozvěděl, že i někteří členové seniorátních odborů mládeže nejsou členy ČCE. Co si počít s těmito přáteli církve, když formální členství v církvi nadále zůstává mírou všeho? Nestaly se pro nás podmínky praktického života svěrací kazajkou?

Nově příchozí

V ČCE v současné době usilujeme o to, abychom evangelium přinášeli i lidem vně zdi kostelů. Samozřejmě, že jsme se o to snažili vždy, nicméně nyní v rámci podpory průkopnických míst chceme zprostředkovat novými způsoby radostnou zvěst lidem, aniž bychom se z nich

pokoušeli udělat členy církve. To je významná změna – neděláme si na ně nárok. Učíme se překračovat prahy kostelů a jdeme lidem vstříc: do hospod či mateřských center. Novými způsoby zvěstujeme Slovo a vysluhujeme svátosti, jinými slovy: děláme církev. Jinak, než jsme byli zvyklí. Teprve začínáme, ale máme z toho radost již teď.

Ale co s těmi, kdo se v rámci těchto nových aktivit, často navázaných na církev velice volně, prostřednictvím konkrétních kazatelů či dobrovolníků, chtějí dát pokřtít? Je to skvělá zpráva, že uvěřil další učedník Ježíše Krista. Ale co s ním? Členem kterého sboru se stane? A co když do žádného nechce? Že chce být pouze členem církve jako takové? Ale to my neumíme. Vždyť se nám nevejde do kolonek statistických výkazů. Nikdy se nebude moci stát presbyterem, a nikdy se tudíž nedostane do seniorátního sboru či na synod. Není to paradox, že nevíme co s lidmi, kteří uvěřili v to, co hlásáme?

Myslím, že je nezbytné, abychom překročili práh nejen svých kostelů, ale i svého způsobu myšlení. Musíme najít odvahu opustit tradiční pojem členství, jinak jako církev vyhyneme. Nesmíme se nechat svazovat strachem o současnou podobu církve, když církev zítřka bude zcela jistě jiná než církev včerejška. Spolu s novými způsoby „bytí církve“ musíme najít i nový způsob „bytí člena“. Musíme najít způsob, jak

poskytnout příchozím možnost podílet se na řízení církve, aniž bychom se je snažili vměstnat do našich pomyslných škatulek.

Přiznejme si, že do řídicích funkcí se často nově příchozí nehrnou, a tak nezbyvá, než je obsadit členy ze starých evangelických rodů, kteří úřady přijímají i s ohledem na život a práci svých předků. Je to však „hlava XXII“ – když nezměníme náš pohled na členství a strukturu církve, nikdy je neučiníme zajímavými pro nově příchozí, kteří jsou zvyklí dělat věci jinak, třeba i lépe. Jak z toho ven? Jak změnit církev tak, aby byla více inkluzivní, méně spoléhala na formální členství, aniž bychom zcela změnili její organizační strukturu, což je skoro nepředstavitelné? To nevím. Je to vůbec možné? Pojďme o tom diskutovat.

Adam Csukás, právník ÚCK, foto: archiv ČB

KONFERENCE

Jak dnes čteme Bibli?

V dialogu s americkými křesťany

Tuto otázku si položili všichni, kteří se v dubnu připojili na další zoom konferenci s našimi partnery z Presbyterní církve USA. Praxe virtuálních setkávání vznikla v covidovém období a prokazuje svou životaschopnost i v době, kdy se zástupci sborů ČCE setkávají se svými americkými partnery již opět

tváří v tvář (připomeňme loňskou partnerskou konferenci v Olomouci).

Formát je vždy stejný: úvodní část tvoří čtvrt-hodinové prezentace odborníků na předem zvolené téma z obou stran oceánu, následuje diskuze ve skupinkách a závěrečné shrnutí.

Tentokrát za presbyterní církev promlouvala Martha Moore-Keish, systematická teoložka z Columbia Theological Seminary v Georgii, a ČCE reprezentoval hlas Petra Slámy, starozákonního biblisty z ETF UK. Martha Moorei-Keish začala svou prezentaci upozorněním na zkušenost církve z minulosti (odkazovala v tomto případě zejména na americký kontext), kdy se Bible stala nástrojem zraňování druhých (např. ospravedlňování otroctví v 19. století, umlčování žen v církvi atp.), nikoli zdrojem požehnání, života a rozkvětu církve. Poukázala na nepatřičné přístupy k Bibli: tzv. biblicismus, tedy lpění na doslovném výkladu Bible jakožto nezpochybnitelného Božího slova, jehož velkým problémem je například fakt, že se ke všem pasážím přistupuje se stejnou vážností a je jim přikládán stejný význam (např. konstatování, že mají otroci poslouchat svého pána, je v tomto pojetí chápáno stejně vážně jako konstatování, že Bůh je láska). Mezi dalšími problematickými přístupy bylo zmíněno čtení Bible pouze jako historického pramene či jako literární klasiky. Diskutabilní je však též přistupovat k Bibli jako k nástroji čistě individuální zbožnosti, bez zájmu o jakýkoli další kontext. Martha rovněž zdůraznila nutnost proseb o Ducha svatého při otvírání Písma, protože bez Jeho působení není Bible sama o sobě, na základě pouhého obsahu, dobře uchopitelná a srozumitelná.

V druhém tematickém bloku Petr Sláma zdůraznil, že je Bible tradičně vnímána jako norma víry, a připomněl i fakt, že v protestantském prostředí byl historicky důraz na Písmo, jeho čtení a výklad znakem vymezování se vůči katolicismu. V návaznosti na tradici čtverého významu Písma (doslovný, alegorický, morální a eschatologický) a s odkazem na novější metodologické impulzy, které kromě tématu zajišťují též otázky autorství, charakteru textu, ale i čtenáře, český biblista přeformuloval otázku „Jak dnes čteme Bibli?“ na „Kdo je čtenářem Bible?“, „S jakým očekáváním dnes tuto knihu otevíráme?“ Navržená typologie pak zahrnuje

tyto varianty: čtenář jako člen církve (teologické čtení), čtenář jako moderní akademik (kritické čtení), čtenář jako jednotlivec (spirituální čtení). První přístup (teologické čtení) označil za celostní, takový čtenář Bibli vykládá perspektivou Kristova vzkříšení. Kritický přístup je metodologicky vlastně ateistickým čtením – Bible je vykládána jako jakýkoli jiný historický či literární pramen. Třetí – spirituální – přístup využíváme, když otevíráme Bibli s touhou zaslechnout Boží hlas pro sebe, když nás biblický text osloví a má dopad na naše životy. Který z nich si zvolit? Jakkoli je to obtížné a občas se to může zdát možná trochu schizofrenní, nejpocitivější je kombinace všech tří cest.

Následovala diskuze ve skupinkách, kde se nastolená témata rozebírala a přátelství či partnerství se utužovalo. To nejdůležitější ale zaznělo na samém začátku setkání: abychom se vůbec mohli bavit o různých přístupech k biblickému textu, je potřeba jej nejprve číst. A to dnes není běžné ani na jedné straně Atlantiku...

Pokud vás možnost diskutovat s americkými presbyteriány zaujala, již brzy budete mít další možnost. Budeme přemýšlet o tom, jak slavíme Vánoce. Za českou stranu promluví systematický teolog Petr Gallus z ETF UK, za americkou praktická teoložka Kathy L. Dowson z Columbia Theological Seminary na předměstí Atlanty. Můžete se přidat, i když Váš sbor třeba (zatím) žádný partnerský sbor v USA nemá. Prostě se v neděli 20. října ve 20.00 připojte na <https://cesnet.zoom.us/j/93768208441>.

Jana Vrajová

Vzpomínka na Martu Kosáčkovou

Poděkování za život jilemnické kurátorky

Sestry a bratři, rádi bychom vám za sbor v Jilemnici oznámili, že nás opustila – a k Pánu se navrátila – naše sestra a bývalá kurátorka sboru v Jilemnici, Marta Kosáčková.

Marta byla, aniž by to byla fráze, pilířem sboru. Udělala mnohé pro sbor jako takový, a co je důležitější, udělala toho mnoho pro bratry a sestry ve sboru a také pro mnoho lidí mimo sbor – v Jilemnici, Hrabačově a okolí. Měla v srdci dostatek místa pro každého, kdo se nějak trápil nebo procházel těžkým obdobím. Nemálo lidí si k Martě chodilo pro radu. Jak jsem v nedávné době psal v článku o slavnosti, kdy byla Martě udělena medaile vděčnosti: Marta uměla být dobrým rádcem, a leckdy i přísným. Nebála se věci pojmenovávat tak, jak jsou.

Marta byla naposledy na novoročních bohoslužbách. Pak prodělala operaci a s těžkou nemocí byla už jen u sebe doma v milovaném Hrabačově. Ale nebyla sama. Sbor jí oplácel ty dlouhé roky zájmu a péči z její strany. Sestry a bratři ze sboru i lidé z Martina sousedství se u ní doma střídali v dopoledních, odpoledních a nočních službách a po půl roku s ní byli do slova ve dne i v noci. Marta tak byla se svými sestrami a bratry, nebyla sama. U Marty jsme se scházeli, povídali, modlili se, zpívali, vysluhovali Pánovu večeři. Na nějaký čas se tak sborový život zčásti přenesl do jednoho obývacího v Hrabačově.

Marta po dlouhé nemoci zemřela v pátek 5. července. I když jsme s ní nemohli být do poslední chvíle u ní doma, přesto ji sestry a bratři ze sboru až do konce navštěvovali i v nemocnici v Semilech.

Marta měla v církvi mnoho přátel po celých Čechách. Kdo jste ji znali, vzpomeňte na ni ve svých modlitbách. Děkujeme Hospodinu, že s námi Marta byla, že mnohé podporovala, že s láskou a neuvěřitelným nasazením byla vždy nablízku. Děkujeme Hospodinu, Marta pro nás byla vzorem křesťanské lásky.

Marta Kosáčková

Pohřeb měla Marta v rodinném kruhu. Děkovnou bohoslužbu za Martu jsme sloužili v plném kostele v Křížlicích.

Článek o udělení medaile vděčnosti jsem onehdy končil slovy: Máme tě rádi, Marto. Nemůžu teď napsat „měli jsme tě rádi“. Musím zakončit stejně: Máme tě rádi, Marto...

Jakub Hála, farář v Jilemnici

DIAKONIE

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

Mateřská škola a
kladní škola speciální
iakonie ČCE Praha

*Společně do školy. (Pavla Hornychová se synem
Šimonem před školou v Zápolí)*

Sami to nezvládneme

Děti s poruchami autistického spektra potřebují podnětné prostředí. Speciální školy Diakonie jim ho nabízejí

Pražská speciální škola V Zápolí rozšířila své kapacity. Stále však čelí převysu poptávky. Zájem umístit sem své dítě mělo letos 51 rodin. Rozhovor s maminkou Pavlou Hornychovou vysvětluje, proč má škola nezastupitelný význam pro rodiny dětí s těžšími hendikepy. A jaké to je, když je speciální vzdělání rodinám nedostupné. Povídalí jsme si ráno přímo ve školní budově hned poté, co Pavla Hornychová předala učitelkám svého třináctiletého syna Šimona.

Takhle při letmém setkání působí Šimon docela klidně. Je to jenom dojem?

Ještě ho nepřešla ranní únava. Aby vůbec vyrazil do školy, musím ho ráno tahat z postele. Nechce se mu, brání se. Když ho konečně postavím na nohy a jdu dělat snídani, klidně se do postele vrátí a celý proces se opakuje znovu. Třeba i několikrát. Paní učitelky se na nás trochu zlobí. Škola začíná v osm, my tak tak stíháme půl devátou. Zatím to neumím popohnat. Nepomáhá, ani když si přivstanu. Šimonovi se prostě ráno z postele nechce.

Co se stane, když Šimona únava přejde a probudí se?

Šijí s ním všichni čerti. Doma běhá po bytě, křičí, zkoumá obsah skříní, zalézá do nich. I do těch, které jsou u stropu. Kuchyni před ním zamykáme, protože pořád otvírá ledničku, chce ochutnávat. S Šimonem za zády nemůžu dělat domácí práce. Při žehlení například nemám jis-

totu, že Šimon nepřiběhne a neplácne rukou na rozpálenou žehličku. Když vařím, pořád mi leze do hrnců a chce zkoumat jejich obsah. Zažíváme ale též opačný extrém – Šimonovu apatii. Zůstává v posteli, peřinu přetaženou přes hlavu, odpojený od světa. Pak se mohu věnovat, čemu potřebuju. Víím, že Šimon nic nevyvede. Pokud bychom ho ale takto nechali příliš dlouho, začne Šimon sám sebe poškozovat. Jak je odpojený, nemá dost podnětů, a to ho deprimuje. Nakonec ho z postele vždy musím vytáhnout. I proti jeho vůli.

O speciální školy Diakonie mají rodiče enormní zájem. Naše školy si totiž nevybírají. Přijímají i děti s těžkými poruchami chování, které jsou jinde odmítány. Týká se to i pražské školy V Zápolí, která v reakci na zájem rozšířila svou kapacitu o 40 nových míst. Vyžádalo si to náročnou rekonstrukci, která by neproběhla, kdyby se nezapojilo též 3 000 soukromých a firemních dárců. Děkujeme!

Můžete se Šimonem vyrazit ven, třeba na procházku?

Ne bez rizika. Protože on si třeba z neznámých důvodů uprostřed lesa sedne, začne se kývat a brečet a nic s ním nehne. Musíme čekat, až to přejde. Nevíme, za jak dlouho. Kolem chodí lidé, ptají se, co se děje, nabízejí pomoc, ale já můžu jen poděkovat s tím, že nám vlastně není pomoci. ►

Kdy se začal naplno projevovat jeho hendikep?

Dětský autismus Šimonovi diagnostikovali ve třech letech. Projevoval se opožděním řeči, zvláštními zájmy – například o potrubí odpadu pod dřezem – silnou nespavostí a záchvaty vzteku. S intenzivní dopomocí však Šimon dělal pokroky v řeči a ve schopnostech hrát si a učit se. Při nástupu do školky uměl abecedu, kreslil si, i když v podstatě pořád jen kruhy. Tehdy jsme byli optimisté. V pěti letech se však Šimonův vývoj zlomil. Věkově se rychle vrátil o dva roky zpět. Pracně nabyté schopnosti ztratil. Nevíme proč. Problém je asi v tom, že porucha autistického spektra, kterou Šimon má, se vyjevuje postupně s přibývajícím věkem. Ani odborníci neodhadli, jak bude hluboká. Věřili, že se Šimon zlepší. Takže nastoupil do školy pro děti s lehčími hendikepy a tam nám po chvíli řekli, že našeho syna nezvládnou. S brekem jsem obvolávala další školy a všude mi řekli, že žáky s autismem neberou. Až ve škole Diakonie V Zápoli mi řekli, že mají pro Šimona místo. Byla to obrovská úleva. Jsem Diakonii dodnes moc vděčná.

Jak by vypadal váš den, kdyby Šimon do školy nechodil a měli jste ho stále doma?

To jsem si vyzkoušela během karantény v době covidu. Starám se o děti a domácnost, manžel vydělává. Tak to máme zatím rozdělené. Manžel tehdy pracoval z našeho sklepa. Je manažer, měl jedno online jednání za druhým. Nemohl zůstat v bytě, kde Šimon každou chvíli křičí a bouchá věcmi. Já měla na starosti Šimona s dcerou, která tehdy zrovna nastoupila do první třídy a učila se online. Prvňáčci to bez pomoci rodičů nezvládali, takže jsem musela být u dcery. Do toho mi po bytě rádíl Šimon. Den za dnem, měsíc za měsícem. Ze všech stran se na mě valily nějaké úkoly, nějaké problémy, nějaké krize a mně šlo jenom o to je nějak vyřešit a přežít do večera. Při tom mě svíraly obavy, jestli dceru, která žádný hendikep nemá, takový nešťastný a chaotický začátek školní docházky nějak nepo-

znamená. Ve výsledku jsem se psychicky velmi zhoršila. Museli jsme to řešit pomocí psychiatra a prášků.

Pavla Hornychová

Dnes už Šimon zase chodí do školy. Čím vám to pomáhá především: tím, že máte část dne od syna volno, nebo Šimon dělá díky školní docházce i nějaké pokroky?

S těmi pokroky je to složité a nejasné, ale jedno vím určitě: pro lidi jako Šimon je naprosto zásadní, aby dostávali jim přiměřené podněty a museli se překonávat. To v domácím prostředí nezvládneme. Nás má Šimon, jak se říká, na háku. Ostatně který třináctiletý kluk nemá své rodiče na háku? Má nás za své sluhy. My se tomu samozřejmě snažíme vzpírat, ale Šimon ví, jak na nás. Když má pocit, že toho po něm chceme moc, sáhne k sebepoškozování. Praští se pořádně do hlavy – a teď se rodiče starejte. To učitelky a asistentky ve škole mají jinou autoritu. Mohou chtít po Šimonovi daleko víc. Zároveň díky své odbornosti a zkušenosti ví, jak udržovat v nárocích na Šimona rozumnou míru. Lidi jako on nemá smysl učit vyjmenovaná slova. Ale má smysl po Šimonovi opakovaně, znovu a znovu chtít, aby vzal do ruky tužku a zkusil se podepsat. On má k tužkám záhadný odpor. Kdyby ho překonal, mohl by třeba začít znovu malovat, což by ho dál rozvíjelo.

A jak je to s těmi pokroky?

Tuhle si třeba Šimon nečekaně samostatně a se zaujetím hrál na hřišti jako nikdy před tím. Dě-

kovala jsem paní učitelce. Přišlo mi, že to musí být zásluha školy. Paní učitelka mi popravdě řekla, že takhle přímočaře se na to dívat nelze. My prostě nevíme, co a jak se v Šimonovi ukládá. Je jisté, že někteří lidé motivují Šimona více, někteří méně. Pozorovali jsme to nedávno u psycholožky. Šimona si doslova omotala kolem prstu. Úkoly, které mu zadávala, bral velmi vážně. Těžko říct proč. Možná se mu jako mladá slečna líbila? To jsou ale jenom dohady, ze kte-

rých moc neplyne, protože stejně neumíme odhadnout, jak budou kteří lidé na Šimona působit. Ale znovu opakuju: jsem si naprosto jistá tím, že Šimon potřebuje podnětné prostředí a že škola Diakonie V Zápolí mu ho dává. Jediné, co mě trápí, je budoucnost. Škola Šimonovi skončí v osmnácti a pak nevíme, co dál. Už se rozhlížíme po dalších možnostech. Pro lidi jako Šimon se u nás žádné moc nenabízejí.

Adam Šůra

STŘEDISKO MYSLIBOŘICE

Domov Pomněnka slavnostně otvírá

Financování stavby výrazně podpořila i Svatodušní sbírka

O víkendu 17.–18. srpna proběhlo slavnostní otevření nového Domova Pomněnka v Novém Městě na Moravě. Město tak získává důstojný domov pro lidi s demencí, zejména s Alzheimerovou nemocí.

Domov Pomněnka postavila a bude provozovat Diakonie ČCE – středisko v Myslibořicích. Přímo péči zde bude poskytovat 22 zaměstnanců, kteří budou využívat podporu a know-how svého mateřského střediska, které o lidi s demencí pečuje již více než 30 let.

Posláním domova se zvláštním režimem je poskytovat potřebnou péči lidem, kteří v důsledku projevu demence potřebují pravidelnou pomoc druhé osoby a nemohou již nadále zůstat ve své domácnosti.

O Domově Pomněnka

Dispozičně je domov řešen elipsoidním tvarem. Ten je na základě zkušeností ze sociálních služeb podobného typu vhodný k tomu, aby se

klienti s demencí a Alzheimerovou nemocí v zařízení cítili bezpečně, a zároveň jim napomáhá v orientaci. Pomněnka má bezpečný vnitřní dvůr s parkovou úpravou, do kterého lze vstoupit přímo z přilehlých pokojů. Standardem jsou jedno a dvoulůžkové pokoje s vlastním hygienickým zázemím.

K pohodlí přispívají také moderní polohovací postele a celá řada společných prostor, kde klienti domova mohou navštěvovat nejrůznější aktivity a programy nebo se setkávat se svými ►

blízkými. V diakonickém domově samozřejmě nechybí ani kaple určená ke spirituální péči o klienty i zaměstnance.

Celkové náklady na stavbu a vybavení domova přesáhly 125 milionů Kč. Finanční podporu poskytla řada dárců, a to jak těch velkých (např. Kraj Vysočina či Gustav-Adolf-Werk), tak těch drobnějších. Během Svatodušní sbírky 2023 podpořily Pomněnku dvoumilionovou částkou také sbory Českobratrské církve evangelické v čele se sborem v Novém Městě na Moravě, který je jí nejbližší a s velkým nasazením a obětavostí ji podporuje.

Slavnostní otevření

Slavnostní otevření Domova Pomněnka, které proběhlo v sobotu 17. 8., přilákalo navzdory bouřlivému počasí velké množství návštěvníků. Pozvání přijali taktéž zástupci regionálních samospráv, představitelé Diakonie i církve.

„Díky všem, kdo příběh Pomněnky od počátků dovedli až sem. Ten pravý příběh ovšem teprve začíná. Nyní se zde v Pomněnce začne zhmotňovat evangelium. Evangelium je totiž příběhem o tom, jak Bůh pamatuje na ty, kdo zapomínají, kým jsou. V Pomněnce bude pamatováno na ty, kdo už si nepamatují,“ uvedl mimo jiné synodní senior Pavel Pokorný.

Přípraven byl také doprovodný program – divadelní a hudební vystoupení, autogramiáda biatlonisty Jonáše Marečka a letní kino. Po celý víkend pak měli zájemci možnost nahlédnout do budovy Domova Pomněnka v rámci komentovaných prohlídek.

První klienti se do zbrusu nové budovy nastěhují už v září. Celková kapacita domova je 30 lůžek. Samozřejmostí jsou moderní vybavení i služby, které splňují světové standardy 21. století, a přitom neztrácí ze zřetele člověka, jeho osobnost, obdarování, zájmy a potřeby.

Diakonie ČCE, redakčně upraveno

Slavíme stovku!

BONUSOVÉ MATERIÁLY K VÝROČÍ
ČASOPISU NALEZNETE NA:

ceskybratr.cz/100let

ČESKÝ BRATR¹⁰⁰
sto let časopisu Českobratrské církve evangelické

SLOVO

*Pán je má síla a hrad můj. (Vystoupení hudebního tělesa
Kudykam při sporovém dni ve Vanovicích, 18. 8. 2024.)*

foto: ARO

Máme jenom jeden svět

Tři dekády férového obchodu

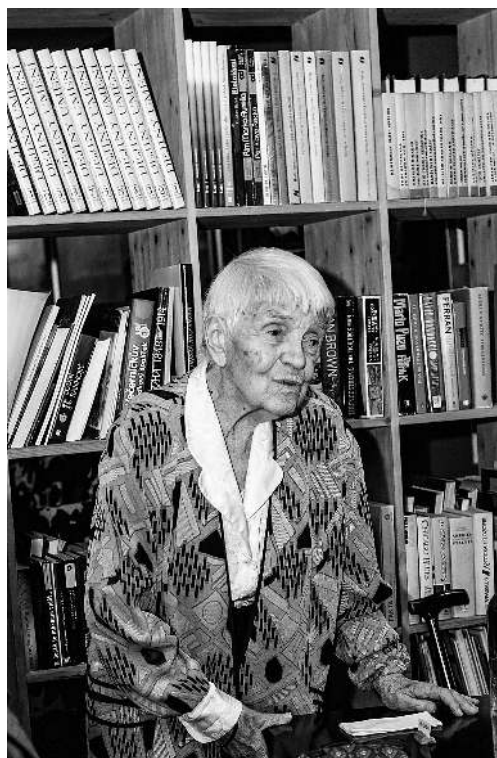
Obchůdek Jednoho světa sídlí v budově pražského vinohradského sboru už třicet let. Jeho výlohy lákají kolemjdoucí, má však mnoho věrných zákazníků, včetně sborů naší církve. Jejich prostřednictvím se na adventních, velikonočních či jiných příležitostných trzích nejen dostávají krásné řemeslné výrobky, káva a jiné potraviny ze vzdálených zemí k jejich členům a příznivcům, ale i šíří povědomí o fair trade. S naší církví je spojen také personálně, stojí na dobrovolné práci seniorek vesměs z pražských sborů. Jeho jedinečnost však spočívá nejen v propojenosti s naší církví, ale i v tom, že se v naší zemi objevil začátkem devadesátých let jako svého druhu první!

Věra Lukášová se narodila v roce 1929 ve Zlíně a většinu svého aktivního života pracovala v produkci filmů. Svého muže, který byl farářem ČCE, následovala do Kroměříže a 21. srpna 1968 do Prahy do jarovského sboru. Zde pak po jeho úmrtí působila šest let jako diakonka. V budově sboru žije stále, je prababičkou, vdovou a důchodkyní.

Obchůdek Jednoho světa, který sídlí v domě pražského vinohradského sboru, slaví teď v září 30 let od svého založení a ty jsi byla při tom. Vlastně třetinu svého života s tím obchůdkem žiješ. Jak se to stalo, jak to začalo?

Začalo to tak, že mě německá přítelkyně pozvala do Norimberku, abych na jakémsi ženském sejití povykládala něco z českých dějin. Když jsem tam byla, tak oznámili, že se v so-

botu otevře Obchůdek Jednoho světa. Rozhlížela jsem se: „Kde tady může být obchůdek?“ a s velkým napětím tu událost očekávala. Když se pak obchůdek otevřel, tak to byla taková veliká selská skříň, malovaná, starodávná a hluboká. Měla spoustu zásuvek, taková ta visátka, všelijaké šuplíčky... Stála jsem tam v údivu, bylo to pro mě dvojnásobně překvapení! Já jsem

Věra Lukášová

totiž ty věci trochu poznávala díky tomu, že jsem několik let pracovala s Hanzelkou a Zikmundem. Na zlínských ateliérech jsem byla produkční jejich filmů, takže jsem znala jejich knihy, fotky, reportáže, vyprávění... Na té cestě

kolem světa jsem byla s nimi. Tak jsem si tam v Norimberku říkala: „To musí být z Mexika, tohle, ta ženská, co kouří v tom obrovském klobouku, to je jasně Peru!“ V tu chvíli stáli oni dva vedle mě. Ale nešlo o to, že oni byli tenkrát slavní nebo se slavnými v průběhu naší spolupráce stali. Šlo o to, že jsem se od nich naučila něco, nad čím jsem předtím nikdy nepřemýšlela. Šlo o vztah. O vztah, jaký oni měli k těm exotickým lidem, se kterými se potkávali. Pro ně to byli prostě lidé, někteří jim sahali jen do pasu, olizovali místo cukru sůl, ale pro ně to byli lidé, kteří mají svoji důstojnost, se kterými se prostě jedná jako s jinými lidmi. V té době u nás byl běžný postoj „černá huba“, a to pro ně bylo strašné. V Norimberku se mi to najednou propojilo a můj závěr byl: „Nebudu mít šťastný den, dokud nebudeme mít také takový obchůdek!“ S tehdejšími vinohradským farářem Mirkem Dusem jsme byli začátkem devadesátých let v rámci farářského zájezdu v Jeruzalémě. Tam jsme si slíbili, že uděláme všechno pro to, aby ten obchůdek v Praze byl. Nastalo strašně moc jednání, až jsme domluvili, že to bude nezisková organizace. To jsme netušili, do čeho se pouštíme.

Obchůdek Jednoho světa je neziskovou organizací pořád, ale není to jen tak nějaký obchod. Je výjimečný nejen tím, že vznikl jako první a je spojený s naší církví, ale také tím, že stojí na určitých ideách, které jsou nám všem, kteří se v něm a kolem něho pohybujeme a jsme třeba i jeho zákazníci, blízké a podporujeme je. Řekněme si teď něco o nich, prosím.

Na začátku byla idea jednoho světa. Bylo to někdy v šedesátých letech, když se o těchto věcech začínalo víc mluvit. Tenkrát vyhlásila Organizace spojených národů desetiletý plán boje proti chudobě ve světě, a to byla doba, ve které se hodně mluvilo o třetím světě. Ten pojem pocházel od novinářů, ale dnes už úplně zmizel. Třetí svět, to nebyla Amerika ani Evropa, to byl ten

svět, který si nezašpinil ruce ve válkách a kolonialismu. A bylo tady očekávání, že se tyto národy dají do boje proti hladu, bídě, přelidnění, nedostatku práce, těžkým nemocem... Že se prostě celý bohatý svět na to vrhne a třetí svět se pro všechny stane jakousi vlajkou. Stejně jako když jsme si tehdy v Jeruzalémě povídali s Mirkem Dusem. Měl podobné přání jako já. Pak se ozvala kritika: „Jaký třetí svět? Máme jen jeden... Máme jenom jeden svět a ten buď budeme, nebo nebudeme mít v pořádku.“ Takže se třetí svět zase odboural a nastoupily „rozvojové země“.

v rozhovoru se synodním seniorem P. Pokorným

Kořeny obchůdku, o kterém mluvíme, jsou tedy v minulém století. V šedesátých letech, kdy přišla myšlenka „třetího“ a pak „jednoho světa“. Tenkrát jsme o myšlence fair trade ještě nevěděli. Šlo jenom o ty samotné věci, tu exotickou dálku, o to, že to byly věci prostě nevidané, tady úplně nové, zvláštní, lákavé, krásné. Teprve později jsme se postupně dozvídali, na jakém základě je to vlastně celé postavené a jaký význam pojem fair trade nese. Byl to úplně nový hlas. Ale to stálo proti tomu, co platilo dosud: „Udělejme sbírku, dejme jim peníze.“ To nové, originální, vyvrcholilo v hesle: „Nedávejme jim rybu, naučme je, jak se ryby chovají, jak se loví.“ To heslo je úžasné, báječné. Je vlastně reakcí na ten „třetí svět“. Nemáme tři světy, máme jeden. ►

To nadšení bojovat proti chudobě, být aktivní, něco dělat, to bylo obrovské a odpovídalo duchu té doby. Spadla železná opona a všechno bylo jinak. U nás se děly různé věci, ale úplně jiné než ty na Západě. Třeba v Německu mládež manifestovala: „Nekupujeme a nevyrobíme zbraně, bojujeme proti chudobě.“ U nás se to vidělo takto: „Proč pomáhat chudým ve světě, když ti chudí jsme přece my?“ Tehdy myšlenka fair trade zapustila kořeny. Spřízněné duše jsme nacházeli hlavně v Německu, protože bylo nejblíží, ale i v Holandsku, ve Velké Británii, ve Švýcarsku, v Rakousku... Ten nápad tak nějak visel ve vzduchu.

Obchůdek Jednoho světa má už dnes svoji historii. Jaké byly jeho začátky?

Zakladateli byly čtyři pražské evangelické sbory: vinohradský a jarovský, později se přidal salvátorský a libeňský. Provoz zajišťovali dobrovolníci, většinou seniorky z pražských sborů. Byly si zpočátku hodně nejisté, skoro se bály otevřít zásuvku se zbožím, než přišly na to, že to je báječná věc, bezvadný nápad a že je to skvělé. Bylo to dobrodružství, já to už nedokážu popsat, ale pořád se něco dělo. Přišla třeba paní a prohlásila: „Já teďka odcházím do důchodu, ráda s vámi budu v obchůdku prodávat.“ Časem jsme měli ještě obchod v Klimentěské ulici, ale po zrušení tamější polikliniky to byla mrtvá ulice a obchůdek jsme tam zavřeli.

Začínali jsme jen s prodejem řemeslných výrobků, na potraviny jsme si netroufli. Uvědomělého zákazníka, který si koupí dražší kávu, než mají vedle v samošce, aby myšlenku fair trade podpořil, jsme museli teprve vychovat. Dobré také bylo, že Mirek [Dus] má talent na vyjednávání, domlouvání a zajišťování a já zase „sicflajš“, pokud jde o přejímku zboží. Řešili jsme, jak to celé zorganizovat, jakou tvář tomu dát. Otázka třeba byla, jak „fair trade“ přeložit. Spravedlivý obchod, poctivý obchod, dobrý obchod? Ono to je ale víc než to. Hledali jsme kontakty: s kým se spojit, aby nám o fair trade řekl něco víc, aby nám ukázal zboží, ceny, dovoz, jak je

to se clem... Pro zboží jsme jezdili do Drážďan do Gepy. Mirek vzal auto a jeli jsme. Její sklady byly zprvu až v lesích za městem, teď jsou blíže centra. Museli jsme také dělat nějakou reklamní kampaň, a tak jsme začali jezdit po různých sborech, do škol, dokonce už tehdy na několik ministerstev.

Velké téma, i ve sborech, bylo: „Jak to, že my budeme pomáhat rozvojovým zemím? Po čtyřiceti letech komunistické vlády jsme přece my ti chudí, nám je třeba pomáhat!“ A my odpovídali: „Ale my jsme bohatí! To neznamená, že máme každý nevím jaké konto v bance, ale uvědomte si, jak žijeme. Stačí otočit kohoutkem a máme vodu. A ty ženy v Keni nebo jinde jdou kilometry cesty se džbánem na hlavě. Zatímco my říkáme dětem: „Umyj se pořádně,“ ony své děti prosí: „Šetři tou vodou“. Elektrinu, dopravu, zdravotní péči máme zajištěny, do školy chodíme povinně. Máme opravdu bohatý život, my jsme ti bohatí, a pomáhat je naší povinností. Pomáhat je také jeden z důvodů, proč obchůdek mít, proč myšlenku fair trade šířit. Důležitý úkol.

logo Obchůdku Jednoho světa

A první zákazníci?

Přibývali postupně, někdo přišel a viděl, že je to krásný, a řekl to dál. A tak to běží pořád stejným způsobem. Začali jsme jako nadace, ale charakter naší činnosti tomu neodpovídal, a tak jsme se pak stali obecně prospěšnou společností. Já sama jsem nějakou dobu v obchůdku pravidelně sloužila, a když jsem odešla v roce 1995 do dů-

chodu, také ředitelovala. Teď se dá fair trade čokoláda koupit v supermarketu nebo běžném obchodě. Myslím, že je dobře, že se ta myšlenka šíří, ale nevím, jestli je dobře, že je to na hromadě s jiným zbožím a kupující si označení fair trade ani nevšimne. Netuší, co kupuje. Když přijde do toho našeho obchůdku, tak to většínou už ví nebo mu příběhy toho exotického zboží povíme. To je část toho našeho úkolu: šířit myšlenku fair trade dál. Fair trade není kšeft. Je to poctivý obchod, to znamená, že výrobci dostanou spravedlivou odměnu a navíc prémii. Ta odměna je dohodnuta, zaručuje jim dlouhodobý odbyt a dává jim jistotu. Vždy se jedná o podnikání kolektivů, často to jsou družstva, a ta také rozhodují, jak naložit s premií. Výroba stojí na místních tradicích, využívá místní zdroje a zemědělská produkce nepoužívá chemické prostředky. Děti do šestnácti let nesmí být zaměstnávány. Fair trade má tedy smysl.

Jsi všechny ty roky dobrou duší našeho obchůdku. Naplnila se tvá očekávání?

Když jsme začínali, neměli jsme žádná očekávání. Deset let? Dvacet? Prostě jsme byli nadšení, dali se do práce a jelo to... Třicet let? To mě nenapadlo ani ve snu. Jednou, když už jsem dávno byla doma v Praze, jsem potkala ve Zlíně Mirka Zikmunda. Stáli jsme ve frontě na lístky do kina. A jak byla ta fronta dlouhá a my tam stáli a povídali si, vykládala jsem mu o našem Obchůdku Jednoho světa. Jak jsem tou myšlenkou nadšená. Že aktivizuje lidi, je v ní pohyb, něco se děje s lidmi i jejich okolím. Jak fair trade dokáže něco pozitivního udělat, změnit. A on mě poslouchal a pak řekl: „Ó, jak ty jsi bláhová!“

připravila Eliška Novotná, foto: archiv

Věry Lukášové, ARO

JUBILEUM

Český bratr slaví století existence

Redakce připravila speciální vydání i interaktivní web

Právě v letošním roce je to přesně 100 let od založení evangelického církevního časopisu s názvem Český bratr.

Úctyhodnou historii periodika nyní redakce připomíná také speciálním číslem časopisu, které vyšlo počátkem srpna. Nabízí nejen retrospektivu, ale také pohled do současnosti. Čtenáři se například dozvědí více o tom, jak probíhá proces přípravy časopisu, součástí jsou také čtenářské ohlasy či rozhovor se současnou šéfredaktorkou, která je vůbec nejmladší osobou v historii, jež redakci vedla.

„Sto let církevního časopisu je něco, na co můžeme být skutečně hrdí a z čeho se můžeme radovat, a to nejen proto, že je to výrazný nakladatelský počin. Významně se zde odráží něco mnohem hlubšího. To, že jako evangelíci – cír-

kev – chceme společně něco budovat. Tvořit společenství. Promlouvat k druhým. Sdílet víru a vést kultivovanou diskuzi o závažných tématech. Navazovat vztahy s bratry a sestrami různých denominací. Být součástí tohoto světa. A že nám na tom všem záleží i po sto letech, to je mnohem cennější než všechny ty stohy popsaného papíru,“ říká šéfredaktorka Adéla Rozbořilová.

Nezanedbatelnou roli zastává církevní časopis i dnes. „Znakem živého společenství sboru je ochota naslouchat a otevřenost vůči přichozím, sousedům, vůči své obci i církevní ekuméně. Vědomí toho, že patříme k sobě, je tmelem mezilidských a mezisborových vztahů. Spojuje nás víra v jednoho Pána, ale dějiny křesťanství jsou od počátku svědectvím mnohosti ►

a různosti,“ uvedl k tomu synodní kurátor Jiří Schneider. „Nevadí, že v době svobodných médií, internetu a sociálních sítí ztrácí Český bratr výlučnost a charakter interního věstníku. Profiluje se jako časopis určený širší než církevní veřejnosti,“ doplnil.

Při příležitosti výročí připravila redakce časopisu také speciální web, kde čtenáři naleznou další bonusové materiály. Dostupný je na adrese: <http://ceskybratr.cz/100let>

Kromě archivních i aktuálních textů obsahuje web i řadu interaktivních prvků. Jeho návštěvníci si tak například mohou prohlédnout, jak se v průběhu dekad proměnila titulní strana časopisu, na časové ose si mohou zobrazit složení jednotlivých redakčních rad, díky interaktivní mapě se zase dozvědí, co se o jejich sboru psalo v minulosti.

ARO

LEKCE EVANGELICKÉ PARAMENTIKY

Dobře prostřený stůl

Co jsou to antependia?

Na předbělohorské umění evangelické církve po roce 1781 nenavázaly, ostatně ani nemohly. Pastoři přinášeli zvyky i materiály ze zemí svého původu (Horních a Dolních Uher) a následně byly stoly Páně a kazatelny zdobeny podle lokálních obyčejů a finančních možností krajkovými, vyšívanými či tkanými ubrusy (zpravidla černými či bílými), na kterých dominoval symbol české reformace kalich. Kříž si po protireformaci hledal cestu do českého protestantského prostoru náročně a dlouho. A možná někde pořád hledá.

Partnerské kontakty s německými a holandskými sbory přibližně v osmdesátých letech „způsobily“, že se do českých a moravských evangelických kostelů a modliteben začaly dostávat jako dary antependia (z latinského *ante* – před, *pedere* – viset; přehozy oltářů, stolů Páně, kazatelen či křtitelnic) v liturgických barvách. V českobratrských Agendách z osmdesátých let se o barvách v sakrálním prostoru sice nepíše, ale přesto přispěly k hlubšímu vnímání církevního roku i kostelového prostoru.

Svatý prostor

Mohou se evangelické bohoslužby konat kdekoliv? Za sebe přiznávám, že si pamatuji lépe

okna v mariánskolázeňském kostele, tvar kazatelny u Klimenta nebo Salvatora mundi obklopeného anděly na salvátorské klenbě či schody

do tamní věže, kde jsme měli nedělní, než jakékoliv kázání, které jsem tam slyšel. Není podle mě tedy zas až tak jedno, kde se bohoslužby konají. (Možná ty nejsilněji působící bohoslužby

jsem zažil na loukách.) A rovněž záleží také na tom, jaký k prostoru bohoslužby máme vztah.

Určitě se člověk s Pánem Bohem může potkat úplně kdekoli, církve tu jsou také od toho, aby nabízely společnosti (světu) místa setkání s Bohem; místa porozumění minulosti; místa, která pomáhají uchopit současnost, napomoci tvorbě identity; místa životních modelů; i místa otevírání se dobré (boží) budoucnosti. A neměly by tuto svou možnost podceňovat.

Wilhelm Löhe

Luterský farář Wilhelm Löhe (1808–1872) byl u nás kdysi známý díky několika modlitebním knihám (pro děti; manželský stav; ruční knížka pro evangelické křesťany), které do češtiny převodl Daniel Bohumil Molnár. Také byl jedním z otců moderní diakonie. Byl však i zakladatelem evangelické paramentiky!

Ve středověku bylo latinské slovo *paramentum* označením pro majetek kostela, který byl nutný pro provozování kultu. Latinské *parare* znamená připravovat. A Löhe usiloval o paramentiku jako samostatnou disciplínu praktické teologie, vedle liturgiky, stejně důležitou jako hymnologie. V jeho přemýšlení se sešly dva impulsy.

Zprvė vytýkal evangelickým církvím nedostatek formy, který pak ničí obsah. Zdůrazňoval, že prostor, v němž se má odehrávat bohoslužba, je třeba připravit. Církev žije také v těle, proto vnější podmínky pro průběh bohoslužby nejsou nepodstatné. Příprava kostela pro Löheho nebylo izolované a zbytné dění, ale bylo již součástí toho bohoslužebného. Příprava bohoslužeb je víc než jen vnější věc. Má naladit tělo i duši. Pro setkání s Bohem je základem úcta a úžas a ty by měly naplňovat i prostory, ve kterých se děje. To, co můžeme dostat v kostele, je to nejlepší, co můžeme dostat v tomto životě, a tak bychom k tomu měli přistupovat.

Löhe se opíral o tři biblické texty: Emauzští učedníci (L 24, 13–35) prozřeli u stolu. Aby byly svátosti pochopeny, musí být rozpoznatelné, že se o svátosti jedná. Když nepochopíme, co je

oltář, nerozpoznáme podle něj ani svátost. Ježíšova přítomnost má rozměr haptický i optický. Pro ty dva byly zkušenost vidění a pohled na ruce, které lámaly chléb, důležité. Nešlo jen o slova, ale samozřejmě ani ne o pouhé dívání se, ale o dívání se na gesta spojená s nasloucháním. Žena s krvetokem (Mk 5, 24–34) se dotkla Ježíšova roucha. Textil se stal médiem očekávané pomoci. A žena s drahocennou masťou (J 12, 3–8) obdarovala Ježíše, který se obdarovat nechal, zatímco Jidášovi to přišlo jako zbytečné mrhání penězi!

Zadruhé měl Löhe pocit, že svaté umění a jeho vytváření je možnost pro rozvíjení ženské spirituality. Měl představu, že muž bude zvěstovat a konat kněžskou službu a žena bude zdobit oltář, což chápal jako samaritánské konání, které je tomu kněžskému rovnocenné. Pro něj to bylo vytváření, nikoli chystání. Umělecké připravování měl za podobně hodnotné jako to teologické. Diakonky v jeho konceptu pečovaly o nemocné a chudé, vychovávaly děti a mládež, ale i dbaly o dům boží a provoňovaly jej k úctě boží nardem. Součástí jejich vzdělání bylo také umění poučení oblékat kazatelnu, oltář a křtitelnici.

Materialita a tělesnost bohoslužeb

Jak zřejmo, v leccem je Löheho koncept překonaný, v leccem mu však například estetická ►

recepce bohoslužeb rozvíjená na konci 20. století dala za pravdu, i když třeba otázka, zda je umění v sakrálním prostoru autonomní, nebo funkční, beze zbytku vyřešena není a asi nebude. Přesto je několik skutečností, které je dobré vzít vážně. Kostel vzbuzuje očekávání. Budovy vyjadřují nějaké naše potřeby: potřebujeme nemocnice, benzínky, obchodáky. Potřebujeme kostely? Uvědomujeme si tuto potřebu? Reagujeme na ni odpovídajícím způsobem?

Prostor bohoslužeb by měl naznačovat naše očekávání i vděk za to, že nám Pán Bůh přišel sebou posloužit. Bohoslužby prožíváme i tělesně. Není jedno, kde se konají a jak tento prostor působí, je nutno věnovat pozornost jeho přípravě. Chystání se na bohoslužby je jejich součástí, příprava sama je hodnotnou službou. Ostatně bez ní by nebylo co konat. Naše konání kolem bohoslužeb a před nimi je tedy dobré promýšlet.

Boží slovo k nám nepřichází jen tak, ale pomocí médií (a slovo není tím jediným). Je dobré si uvědomovat i to, že přicházíme do jiného prostoru (byť je to táborová louka), prostoru, kde se, doufáme, bude potkávat nebe se zemí. Jsou pro nás bohoslužby samoobslužný bar, levná restaurace nebo setkání rodiny u svátečního stolu, který patřičně zdobíme?

Sama antependia mají mimo jiné katechetický rozměr. Upamatovávají nás na období církevního roku. Bílá je barvou světla, a proto i barvou Ježíše Krista, barvou zmrtevýchvstání. Používá se v období Vánoc a Velikonoc, na Neděli svaté Trojice a na Neděli věčnosti (připomínka zemřelých).

Červená symbolizuje Ducha svatého, je barvou lásky a ohně, ale také krve (svátek svatého Štěpána, výročí sboru, Letnice, Den mistra Jana

Husa a na Den reformace). Fialová je barvou pokání a barvou období přípravy. Mísí se v ní totiž modrá (barva nebe – boží oblasti) s červenou (barva těla – člověka), zdobí advent, postní čas až do Velkého pátku. Zelená je barvou růstu a zrání (ve víře), barvou naší chuti dát něčemu v nás (božímu království) vzrůst. Zelená je na stole Páně před začátkem postu a o nedělích po Trojici.

Nachystaný stůl Páně ukazuje, že zde je jiný prostor, v něčem odlišný od těch našich pracovních, domácích. Ozdobený stůl Páně odkazuje na vzácné dary, které se nám kolem něj a na něm budou nabízet. (I kdyby to bylo „jen“ čtení Bible, nikoli večere Páně.) Stejně jako domácí sváteční stůl, je to stůl, který nás spojuje i propojuje, viditelné, neviditelné. Ježíšovu drahou oběť na něm nebudeme opakovat, ale budeme si ji u něho uvědomovat a jistě se s ním u tohoto stolu budeme setkávat. Proto by měl být pro vzácného hosta dobře prostřen.

Reklamní post scriptum

V Červeném kostele nám právě ta kdysi dovezená antependia začala trochu stárnout, tak jsme využili toho, že mezi přáteli sboru máme i jednu textilní výtvarnici na mateřské, a požádali ji o zhotovení nových. Nakonec se z toho stal více než roční proces, během kterého Markéta studovala historii a techniky antependií, srovnávala užívané motivy a hledala soudobý a vlastní výraz a také při tom hledala vlastní polohu víry. Kdyby vás to inspirovalo, tak ještě pár měsíců doma bude: Markéta Hamplová; mahampla@gmail.com; Instagram: @mahampla

Ondřej Macek

Pietní akt připomněl oběti romského holokaustu

Hlavními řečníky byli potomci přeživších a další pamětníci

V úterý 20. srpna 2024 proběhlo v Hodoníně u Kunštátu pietní shromáždění k uctění památky obětí holokaustu Romů a Sintů na Moravě. Akce se uskutečnila na místě bývalého koncentračního tábora, kde dnes stojí Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě, spravovaný Muzeem romské kultury.

Pietního aktu se zúčastnili potomci přeživších hodonínského tábora, zástupci ministerstva kultury a další významní hosté. Přímou u památníku pronesl duchovní promluvu synodní kurátor ČCE Jiří Schneider.

„Přišli jsme, abychom uctili památku těch, kteří zde za přičinění našich předků byli trápeni, ubiti k smrti nebo posláni na smrt. Dodnes nás trápí, co se stalo. I když za to my neneseme vinu, hanbíme se při pomýšlení na ty, kteří se na těchto zločinech podíleli. Připomínáme si ty, kteří se zločinné mašinérii vzepřeli, kdo pomáhali obětem, a právě dnes i ty, kdo proti ní bojovali se zbraní v ruce. Jsme zděšeni, že se podobné zločiny dějí i dnes, a trápí nás, že tomu nejsme schopni zabránit. Vždyť na tom, jak se stavíme ke zlu kolem nás, záleží. Připomínám vám to i příběh z evangelia o posledním soudu,“ uvedl.

V rámci pietního shromáždění promluvili potomci přeživších tábora a další pamětníci. Také proběhlo představení knihy *Bůh měl se mnou nějaký plán* německé Sintky Zilli Schmidt, která přežila holocaust. Překlad do češtiny připravil Ruben Pellar.

Romský holocaust bývá považován za jednu z neúplnějších genocid nacistické ideologie. Z koncentračních táborů se po válce vrátilo méně než 600 romských vězňů, necelých deset procent z původní populace v českých zemích. Celkový počet romských obětí holokaustu se odhaduje na 300 000 až 500 000.

*slovo synodního kurátora J. Schneidera
u památníku*

Podle dostupných informací prošlo internací v táboře v Hodoníně 1 396 osob. Celkově bylo v rámci Protektorátu Čechy a Morava zavražděno nejméně 5 000 osob romského původu, podle některých odhadů by se počet obětí měl blížit až k 7 000.

Památník k připomínce obětí holokaustu Romů a Sintů nedaleko Hodonína u Kunštátu se nachází na autentickém místě, kde v letech 1942–1943 fungoval protektorátní tzv. cikánský tábor. Bylo to jedno ze dvou míst (druhý ►

tábor byl v Letech u Písku), kde byly nuceně koncentrovány celé rodiny moravských a českých Romů a Sintů před transportem do koncentračního a vyhlazovacího tábora v Auschwitz II-Birkenau. V roce 2021 byla

v areálu zpřístupněna rozsáhlá expozice, mapující komplexní historii tábora. Správcem areálu je Muzeum romské kultury.

Adéla Rozbořilová, foto: Gabriela Eliáš (Muzeum romské kultury, s. p. o.)

KULTURA

Člověk nezápasí nikdy sám

Boskovičtí divadelníci zdramatizovali dopisy Martina Luthera

Představení *Martin Luther: Dopisy blízkým* mělo v létě premiéru v boskovickém komunitním centru Prostor. Adaptace textů i režie se ujal Tomáš Trumpeš. Pro realizaci propojil Trumpeš soubor svého divadla NABOSO se skupinou lidí z evangelického sboru. Ve svižném tempu zaznělo pásmo sedmi osobních dopisů, které prokládaly životopisné poznámky a zpěv Lutherových písní. Texty četli církevní i necírkevní herci; podobné složení mělo publikum. K představení jsem se nachomýtl jako jeden ze zpěváků, dotvářel jsem je a současně je vnímal jakoby zvenku. Nabízím tedy čtenářům zaujatou recenzi.

Trumpešův výběr z Lutherových dopisů je krásně rozmanitý. Slyšíme dopis příteli, řádovému bratru, v němž se vysvětlují věci víry. V dalším listu plánuje reformátor svoji vlastní svatbu s Kateřinou z Bory, jindy píše nemocnému otci či z úkrytu svým spolupracovníkům. Dopisy jsou místy vážné, poučné, proložené biblickými odkazy a teologickými argumenty, místy prošpikované vtípkami a kousavým humorem na adresu nepřátel. To, jak je Luther i v těžkých chvílích nad věcí, prozrazuje jeho pevnou důvěru v Boží pomoc. A tak si v jednom listě dokonce tropí žerty z toho, jak mu usilují o život, nebo přirovnává sněm katolické šlechty k hejnu havranů, které se slétlo před domem.

Vedle vhledu do Lutherova přemýšlení přináší představení svědectví o tom, co jeho blízcí, zvláště jeho rodina, otec, žena a děti, museli kvůli neústupnému a osobně neohroženému postoji náboženského buřiče a reformátora snést. Při poslechu jsem si to víc a víc uvědomoval a přemýšlel o jejich údělu. Ptal se jich předem Luther? Projevoval jim vděčnost? Jak přijímali nesnáze a utrpení, které jim osobně přinesl reformační protest? Odpovědi na tyto otázky představení spíše jen naznačuje a nechává pracovat fantazii diváka.

Zvláště silnou dějovou linku pásma dopisů tvoří Lutherův vztah s Kateřinou z Bory; týkají se jej tři dopisy ze sedmi. Dopisy „Katce Lu-

therce“, „nejsvětější paní doktorce“ a „mé milostivé a laskavé paní manželce“ jsou plné jemného vtipu i sebeironie. I ony však prozrazují tíhu, která poznamenala život rodiny. V závěru představení až mrazivě zarezonuje poznámka, že po Lutherově smrti prchá Kateřina s mnoha dětmi před císařskými vojáky do jiné krajiny. Ani tehdy jí nebyl dopřán pokoj.

Během představení jsem si uvědomil, jak ve mně texty stírají a boří zvnitřněnou představu osamělého reformačního hrdiny čelícího zástupu nechápavých protivníků. Lutherovy sochy, vyobrazení a rázné citáty tuto představu utvrzují, jsou však zavádějící. Po jeho boku a v jeho blízkosti stála řada těch, s nimiž svoji

víru, svůj zápal i své polemiky radostně sdílel. Snad i oni s ním. Historie nás svádí k budování pomníků jednotlivcům, a tím deformuje skutečnost, v níž člověk málokdy o něco zápasí a usiluje bez společenství blízkých. Člověk nezápasí nikdy sám; u věci víry to platí více než jinde.

Repríza představení je plánována na Seniorátní neděli Brněnského seniorátu 22. září.

Trumpeš, Tomáš. Martin Luther: Z dopisů blízkým [divadelní inscenace]. Divadlo NABOSO, režie: T. Trumpeš. Prostor Boskovice, 2. 6. 2024.

Jiří Bureš, foto: Kamil Vočko Altrichter

RECENZE

Slova rozpuštěná mezi dávkami

Až přečtete, budete citlivější

Juliana, farářka z Černošína, měla rakovinu. A psala si deník, aby jí to trochu pomohlo přežít. A ten deník na konci minulého roku vyšel v Meandru. A Meander to umí, takže je to, kromě jiného, moc hezká kniha. Ale důvodů, proč ji koupit a číst, je mnohem víc. Rád bych jich tu několik zmínil...

Být s člověkem, kterému je mimořádně těžko, je mimořádně těžké. Unikáme tomu tím, že hovor okamžitě stočíme na sebe, na to, kdy nám nebo našim bylo blbě. Místo toho, abychom naslouchali, tak možná i ze strachu, že bychom něco ucítili, byli zraněni, utíkáme k historkám. Juliana nás naslouchání snad trochu naučila, naučí.

Někdy mám pocit, že každý člověk v této zemi se v poslední době stal expertem na psychosomatiku. Nějak jsme pochopili, že tělo a jeho problémy bývají odrazem toho, co se děje uvnitř člověka. A tak dáváme nebo dostáváme rady typu: „Musíš si odpočinout. Tělo ti vysílá signály, abys něco změnil...“ Jenže, když se to týká

nás samotných, zjistíme záhy, jak těžké je cokoli v sobě změnit a že život není tak úplně záležitost nějakého programování. A že navíc většina sil v takovém období padne na samotné přežití.

Kniha je upozorněním, jak vzácné je, když s námi někdo prostě „jen je“, jak nesamozřejmá je něčí plná přítomnost, blízkost, špetka empatie... A že když se to na chvilku podaří, jsou to dary, doteky, okamžiky snad dokonce „odjinud“. Není i takto možné, kdybychom o to opravdu stáli, přemýšlet o boží inkarnaci? Že On sem ►

tam přichází v člověku, který je člověkem – milosrdným, mlčícím, praktickým, který má rád teď a bez nějakého „ale“...

Richard Rohr ve své knížce *Dýchat pod vodou* říká: „Náboženství je pro ty, kdo se bojí pekla. Spiritualita pro ty, kteří si peklem prošli.“ Rohr tvrdí, že to je věta, kterou jsme jistě mnohokrát slyšeli. Mám pocit, že jsem takovou myšlenku jistě párkrát zaregistroval, ale ne takto dobře napsanou. Ernst Hemingway v jedné povídce píše: „Dělostřelecká palba rozbíjela zákop u Fossalty na padrt a on při tom ležel přitisknut k zemi a potil se a modlil se ó ježíši prosím tě dostaň mě z toho. Nejdražší ježíši prosím tě dostaň mě z toho. Kriste prosím tě prosím tě kriste. Jestli mě zachráníš, aby mě nezabili, udělám všechno, co mi přikážeš. Věřím v tebe a řeknu každému člověku na světě, že ty jsi to jediné, na čem záleží. Prosím tě prosím tě nejdražší ježíši. Dělostřelecká palba se posunula dál k frontové čáře. Pustili jsme se do práce na tom zákopu a ráno vyšlo slunce a den byl horký a dusný a veselý a klidný. Příští noc, když byl zpátky v Mestře,

tak tomu děvčeti, co s ním šel nahoru do patra ve Villa Rossa, o Ježíši neřekl nic. Nikdy nikomu nic neřekl.“

Julianina knížka je podle mě (kromě jiného) právě o hledání víry, pro kterou se spíš hodí slovo život než náboženství. O hledání bez velkých slov, zato na dřevě.

A další důvod ke čtení: Je to příběh s dobrým koncem. Ale zároveň přesně jen takovým, který nám život umožňuje. Dobré s otazníkem, pochybností, s příslovcem: zatím. – Buď se na dobré konce nehraje vůbec, anebo je každý dobrý konec jen závdavkem nějakého lepšího.

Přečtěte. Budete se chvět, nebude Vám občas příjemně. Na konci však, po všech dávkách, myslím, budete citlivější. Což, věřím, bude mít smysl pro Vás i pro lidi, se kterými jste.

Juliana Hamariová: Slova rozpuštěná mezi dávkami. Praha, Meander 2023, 224 s.

Ondřej Macek

KAŽDÝ DAR JE VELKÝ. DĚKUJEME!

Podpořte provoz
časopisu i Vy!

číslo účtu: 296800727/0300
variabilní symbol: 980103

ČESKÝ BRATR
evangelický měsíčník

Co má poslední slovo?

„**P**oslední slovo na téma smrt...?“ – „Tak tam napiš, že smrt nemá poslední slovo,“ radili mi kamarádi v dobrém rozmaru v hospodě po večerních bohoslužbách u Martina ve zdi.

„Smrt nemá poslední slovo.“ Dobrá myšlenka, ale když o ní tak přemýšlím, je nějak specificky křesťanská? Na „něco po smrti“ přece věří lidé různých náboženství – dokonce i lidé, kteří se jinak označují za nevěřící.

Co dělá křesťanství mimořádným, je přeci něco jiného. Je to jednak rituální význam Kristovy smrti – jako oběti za hřích – a jednak (hlavně?) svědectví o Jeho vzkříšení.

Možná bych proto raději formulovala hříčku s posledním slovem pozitivně. „Poslední slovo má vzkříšení.“ Poslední slovo má Vzkříšený Kristus, který je pořád s námi svým Duchem a jednou zase přijde.

V červenci měl premiéru film *Zápisník alkoholičky*. Ještě jsem ho neviděla, ale hodně jsem četla o příběhu jeho autorky. Proč to teď zmiňuji? Tvrzení, že „poslední slovo má vzkříšení“, sice jistě souvisí s naší smrtí, ale o tom, co bude po smrti, zatím my živí nic konkrétního nevíme. Vzkříšení ze skutečné smrti nás teprve čeká, o tom třeba napíšu poslední slovo do nějakého čísla Nebeského bratra...

Když píšu o Kristově smrti a vzkříšení teď, přemýšlím, co můžou tyhle skutečnosti znamenat pro nás, zatím ještě živé. Jak souvisí vyznání „poslední slovo má vzkříšení“ s našimi životy? Tak se mi téma Kristovy smrti a vzkříšení propojilo s příběhem dnes již abstinující alkoholičky Michaely.

Protože i jako živí můžeme zažívat dílčí smrti. Člověk, který je závislý na alkoholu, je svým způsobem ve smrti – pomalu, ale jistě mu odumírají mozkové buňky, játra, a co je snad ještě horší, postupně odumírají jeho vztahy. Málokdo vy-

drží dlouhodobě sledovat, jak se jeho blízký roz-pouští v alkoholu.

Příběh Michaely dopadl díky Bohu dobře. Ale nejspíš známe i jiné smutné příběhy lidí kolem nás, kteří v tomto smyslu smrti stále propadají a se slovem o vzkříšení se (doufejme, že jenom „zatím“) míjejí.

Asi ani není třeba dlouze rozebírat, že nemusí jít jen o alkohol – životu se můžeme vzdalovat i jinými závislostmi, jinými způsoby. Někdy nás paralyzují a ve smrti udržují staré křivdy, vlastní sobectví, nedostatek lásky...

Věřím ale, že bez ohledu na tyto (prozatím) smutné příběhy, je stále tvrzení – „poslední slovo má vzkříšení“ – platné. Protože je to Kristova smrt a Kristovo vzkříšení, Boží smrt a Boží vzkříšení, které si nárokují poslední platnost – Bůh nás nakonec nenechá žádné smrti napospas.

Na Michaelu je inspirující, že si prý před nástupem do léčebny uvědomila, že je úplně na dně. I proto mě její příběh tolik zaujal a snad i proto se mi proplétá do myšlenek o smrti a vzkříšení.

Protože rozpoznat a přijmout smrt – ať už má v našich životech jakoukoli podobu – to je možná to, co můžeme udělat, aby poslední slovo o Vzkříšení zaznělo už dnes.

Anna Pokorná, foto: Vojtěch Zikmund

Ozvuky léta. (Dětský tábor v Lovětíně, červenec 2024.)

foto: archiv FS Horní Dubenky

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Eliška Foukalová, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: ARo (interiér evangelického kostela v Selbu, Bavorsko)

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka říjnového čísla

ČB 10/2024 je 22. 9. 2024.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem **Pojmy víry.**

Sjezd (nejen) evangelické mládeže

sjezd24.cz

Zaplat'pánbu

4.-6. 10. 2024

Svitavy

Můžete se těšit na...

HUDBU - **POST-HUDBA-VODNÍ PLOCHA** -
PRANIC-SUNRISE GANG - WORKSHOPY -
BESEDY - **JIRÍ MRÁZEK** - BIGBITOVÉ
BOHOSLUŽBY - DEBATY - **ZBIGNIEW**
CZENDLIK - **EMA POSPÍŠILOVÁ** - **MICHAL**
DOLEŽEL

... a mnohé další!

Změna programu vyhrazena.

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

MINISTERSTVO
KULTURY

SKS

Svitavy
av.

Pardubický kraj

NADAČNÍ
FOND
VĚRY
TŘESICKÉ
ŠEVŮ

SJEZD
(NEJEN)
EVANGELICKÉ MLÁDEŽE

NÁSTĚNNÝ KALENDÁŘ PRO ROK 2025 V PRODEJI OD ŘÍJNA

1 kus 110 Kč / 5 kusů a více po 99 Kč/ od 10 kusů po 89 Kč

Objednávejte na tel.: 224 999 272
nebo na vozenilkova@e-cirkev.cz

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

2025